

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická
Katedra trestního práva

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Trestné činy spojené s terorismem a rasovou nesnášenlivostí

Vypracovala: Lucie Gabková
Plzeň, 2016

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta právnická
Akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Lucie GABKOVÁ
Osobní číslo: R11M0082P
Studijní program: M6805 Právo a právní věda
Studijní obor: Právo
Název tématu: Trestné činy spojené s terorismem a rasovou nesnášenlivostí
Zadávající katedra: Katedra trestního práva

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod
2. Historie extremismu a terorismu
3. Trestné činy s rasovým podtextem
4. Trestné činy spojené s terorismem
5. Postup orgánů činných v trestním řízení při odhalování a objasňování trestné činnosti
6. Mezinárodní spolupráce k potírání trestné činnosti
7. Závěr

Rozsah grafických prací:

Rozsah kvalifikační práce:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

Trestní zákon, Komentář k trestnímu zákonu

Chmelík J.: Extremismus, Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. ISBN:978-80-7380-376-6

Chmelík J.:Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty, Praha: Linde, 1. vydání, 2001. ISBN:80-7201-265-7

Brzybohatý M.: Terorismus I, Praha: Police history, 1. vydání, 1999. ISBN: 80-902670-1-7

Brzybohatý M.: Terorismus II, Praha: Police history, 1. vydání, 1999. ISBN: 80-902670-4-1

Danics Š.: Extremismus, Praha: Triron, 1. vydání, 2003. ISBN: 80-7254-454-3

Výroční zprávy Policie ČR

Vedoucí diplomové práce:

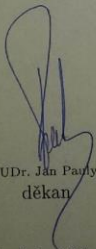
Doc. JUDr. Jan Chmelík, Ph.D.
Katedra trestního práva

Datum zadání diplomové práce:

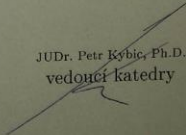
15. května 2015

Termín odevzdání diplomové práce:

31. března 2016

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
děkan

JUDr. Petr Kybic, Ph.D.
vedoucí katedry

V Plzni dne 26. srpna 2015

Čestné prohlášení

„Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracovala samostatně, a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem ve vědecké práci obvyklým.“

V Plzni dne:

.....

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji doc. JUDr. Janu Chmelíkovi, PhD. za vedení této diplomové práce a za jeho užitečné rady, které mi při zpracování daného tématu poskytl. Dále bych ráda poděkovala svým rodičům, kteří mě po celou dobu studia podporovali a poskytovali mi cenné rady.

ANOTACE

Tato diplomová práce pojednává o trestných činech páchaných ve spojitosti s terorismem a rasovou nesnášenlivostí, příčinách této trestné činnosti a možném vývoji budoucího stavu z hlediska současné politické, společenské a sociální situaci. Dále je v práci popsán postup orgánů činných v trestním řízení při odhalování a objasňování trestné činnosti spojené s terorismem a extremismem. V závěru práce je pak naznačena podoba mezinárodní spolupráce, jež směřuje k potírání trestné činnosti s prvky terorismu a extremismu.

ANOTATION

This dissertation is about criminal acts, which are connected to terrorism, racial intolerance, reasons of this criminal acting and other possible evolution of future situation from the point of views of contemporary political, community and social situation. Further is in dissertation described process organs active in criminal acts in revealing and clarifying criminal activity connected with terrorism and extremism. In the end of dissertation is indicated image of international cooperation, which is aiming to combat criminal acts with elements of terrorism and extremism.

OBSAH:

ÚVOD	8
1. HISTORIE TERORISMU A EXTREMISMU	10
1.1. Historie terorismu	10
1.2. Historie extremismu.....	11
1.3. Definice terorismu a extremismu.....	12
1.3.1. Definice terorismu.....	12
1.3.2. Definice extremismu	14
2. TRESTNÉ ČINY SPOJENÉ S TERORISMEM	18
2.1. Vývoj z hlediska úvahy zákonodárce v důvodových zprávách k zákonu... 31	
2.2. Srovnání s vybranými zeměmi	33
2.2.1. Slovensko	34
2.2.2. Německo	35
3. TRESTNÉ ČINY SPOJENÉ S RASOVOU NESNÁŠENLIVOSTÍ.....	36
3.1. Vývoj z hlediska úvahy zákonodárce v důvodových zprávách k zákonu... 52	
3.2. Srovnání s vybranými zeměmi	53
3.2.1. Slovensko.....	54
3.2.2. Německo.....	55
3.2.3. Francie	56
4. POSTUP ORGÁNŮ ČINNÝCH V TRESTNÍM ŘÍZENÍ PŘI ODHALOVÁNÍ A OBJASŇOVÁNÍ TRESTNÉ ČINNOSTI.....	57
4.1. Postup polic. orgánů na úseku trestné činnosti spojené s terorismem.....60	
4.2. Postup polic. orgánů na úseku trestné činnosti spojené s extremismem 62	
5. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE K POTÍRÁNÍ TR. ČINNOSTI.....	66
5.1. Mezinárodní spolupráce k potírání terorismu.....	66
5.2. Mezinárodní spolupráce k potírání extremismu	67
6. ZÁVĚR.....	69
7. RESUMÉ.....	71
8. SEZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ A LITERATURY	73
9. PŘÍLOHY	75

ÚVOD

Tématem této práce je problematika terorismu a extremismu, a to z hlediska páchané trestné činnosti vykazující znaky skutkové podstaty trestných činů souvisejících s terorismem a extremismem, jež mají na společnost dopady ekonomické, sociologické, ideologické, náboženské či etnické, a které v konečném důsledku ovlivňují i budoucí vývoj celé společnosti. Není třeba se dlouze zmiňovat o stavu, který v dnešní době ve spojení s terorismem a extremismem v celém světě je, Českou republiku nevyjímaje. Právě v současné době, kdy politická, bezpečnostní a vojenská situace je v celém světě taková, že roste počet teroristických útoků proti civilním cílům a civilnímu obyvatelstvu. Tyto útoky mají za cíl zasáhnout nejcitlivější část celého lidstva, zejména cílenými útoky na život nevinných lidí, provázených velkým množstvím mrtvých, těžce zraněných, osob s následnými psychickými traumaty, osob, které byly bezprostředně ohroženy na životě, zdraví či majetku během útoku. Dále se může jednat o pozůstalé po obětech takového útoku, v tomto případě lze hovořit o obětech sekundárních. V souvislosti s takovými útoky rovněž vznikají ekonomické následky, které jsou důsledkem zničení majetkových hodnot, náklady na odstranění škod, jsou to také náklady na zásah bezpečnostních složek a další.

Situace navozená případným teroristickým útokem pak má za následek, že se vytváří prostor pro různé extremistické skupiny, které proto, že nejsou spokojeny s vládním řešením aktuální situace, případně jiného stavu, nachází „řešení“, která jsou podle jejich názoru jednoduchá, proveditelná a účinná. Ve svém důsledku pak ale vytvářejí prostor pro páchání extremistických akcí, spojených s pácháním trestné činnosti. Činnost těchto skupin má za cíl obrátit veřejné mínění proti „zdroji“, proti příčině tohoto útoku, to znamená zpravidla proti menšinám obyvatel. Cílem těchto skupin je obrátit většinovou společnost na svou stranu a probudit odpor či hněv společnosti proti těmto lidem.

Tato práce je zaměřena na trestné činy spojené s terorismem a extremismem a to z hlediska páchané trestné činnosti. Zaměřím se na období posledních pěti let, pokusím se vyhodnotit, zda páchání těchto trestných činů má stoupající či klesající tendenci, na příčiny současného stavu s možnou predikcí budoucího stavu

z hlediska současné politické, společenské a sociální situace ve vztahu k vývoji trestné činnosti v České republice.

Aby bylo možno konstatovat současný stav a možný budoucí vývoj, je nezbytné se zaměřit i na historii extremismu a terorismu, jejich definice a příčiny, pro které je tato trestná činnost páchána a na prostředky, kterými lze bojovat proti tomuto společensky velmi škodlivému jednání.

1. HISTORIE TERORISMU A EXTREMISMU

K pochopení ideologie a hlavních myšlenek teroristů a extremistů si nejprve dovolím malý exkurz do historie.

1.1. Historie terorismu

Pokud nahlédneme do historie terorismu, je potřeba nahlédnout až na samý počátek civilizované společnosti. Používání různých forem násilí je nedílnou součástí života od počátků lidstva. Odstranění politických odpůrců nebo protivníků při dosažení osobních cílů patřilo vždy k prostředkům domoci se vlastních cílů prostředky, které lze označit jako teroristické akty. Takové případy popisuje již Bible, případně popis těchto událostí můžeme najít v Homérově Odyssee.

Akt fyzické likvidace politických odpůrců nebo protivníků se v dějinách vyskytuje velmi často a historie našeho národa není výjimkou. V české historii není takových příkladů málo, vzpomeňme například vraždu Václava I.

Terorismus je vojenskou taktikou už od dob říše římské, ale jako termín byl použit poprvé až během Francouzské revoluce, a to v souvislosti s „vládou teroru“. V 19. století tento pojem sloužil k prosazení extremistických politických cílů. Moderní historie terorismu začíná v polovině 19. století spolu s rozkvětem anarchismu, a to zejména v carském Rusku, dále pak ve Francii, Itálii, Španělsku a Spojených státech. V těchto zemích se však jednalo pouze o akce jednotlivců. Průmyslová revoluce v 18. a 19. století vyústila do nového rozdělení světa a společnosti, příčiny terorismu v této době proto měly spíše podstatu sociální.

Teroristické akce lze spojovat i s významnými událostmi světových dějin. Jako příklad zmiňme akce ruských anarchistů, které vyústily v carském Rusku v říjnovou revoluci, dále atentát v Sarajevu na arcivévodu Františka Ferdinanda, který byl záminkou pro rozpoutání první světové války a požár Říšského sněmu v roce 1934, který byl využit k nastolení nacistické diktatury v Německu.

Terorismus jako fenomén existuje od samotné existence lidstva a zmizí až poté, co lidstvo zanikne. Dá se říci, že jediné co se mění, jsou formy, prostředky, cíle, které vyplývají z rozdílných podmínek, vztahů a tradic jednotlivých regionů.

Neopomenutelným faktorem je samozřejmě rozvoj civilizace jako takové, rozvoj techniky, technologií¹.

1.2. Historie extremismu

Zaměříme-li se na vývoj pojmu extremismus a různá pojetí extremismu, je na místě uvést následující. V anglosaské literatuře je slovo *extremism* doloženo v roce 1865. Označovalo tehdy pouze obecnou vlastnost nebo stav být extrémní. Vlastní pojem *extrémní* pak vznikl asi v 15. století z latinského slova *extremus*.

Nějakou dobu bylo toto slovo vnímáno jen jako superlativum ve smyslu nejvzdálenější či časově nebo prostorově poslední, později již jen jako krajní, končící, na hranici stojící. V každém případě souvisel daný pojem s popisem formy a ne obsahu. S postupem doby se však slovo *extreme* začalo stále více používat k označení zvýšeného stupně nějaké vlastnosti, zejména pokud se její rozsah vymykal běžným zvyklostem². Podrobování si jiných národů, poroba celých skupin lidí, náboženské války a náboženské netolerance, provází lidstvo celým jeho vývojem. Obecně lze extremismus z politologického hlediska chápat jako jakoukoli ideologii, která směřuje proti stávajícímu politickému systému jako takovému, klade si za cíl jeho likvidaci a následné nahrazení vlastní alternativou, většinou nedemokratickou, diktátorskou a porušující základní lidská práva a svobody.

Zcela jistě se v celé historii lidstva dají nalézt a identifikovat události s prvky extremismu, pro účel této práce a pro vlastní určení extremismu v historickém kontextu jsem ohraničila počátek současných forem extremismu, a to extremismu pravicového a extremismu levicového.

Pravicový extremismus, který má vliv až do dnešní doby, má počátek v politice Benita Mussoliniho a je označován názvem fašismus. Zdůrazňuje kult vůdce, který ztělesňuje národ. Usiluje o řešení sociálních otázek. Kapitalismus volné soutěže nahrazuje státem řízenou ekonomikou. Usiluje o vytváření korporativních organizací. Přerůstá v klerofašismus jako spojení fašistického hnutí a fašistického státu s církví. Na tuto ideologii navazuje nacismus, který vychází z politiky německého nacionálně-socialistického hnutí v době od dvacátých do

---

¹ BRZYBOHATÝ, M. *Terorismus I*. 1. vydání. Praha: Police history, 1999, ISBN 80-902670-1-7, str. 16

² CHMELÍK, Jan a kol. *Extremismus*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, ISBN 978-80-7380-376-6, str. 15

čtyřicátých let 20. století. Původní nacismus je charakteristický antiparlamentarismem, antiliberalismem, antibolševismem, antikapitalismem a antisemitismem. Prosazoval rasistickou doktrínu, údajně odůvodněný boj ras a princip výběru, rasovou jednotu, vůdcovský princip, v neposlední řadě pak úsilí o životní prostor. Na nacismus navázal po druhé světové válce neonacismus, který se pokouší rehabilitovat nacistické hnutí. Neonacisté zejména proklamují nadřazenost bílé rasy, vlastní národní identitu, usilují o white power hnutí, tj. hnutí bílé síly a o oživení rasových střetů.³

Oproti tomu levicový extremismus můžeme datovat do období počátku myšlenek marxismu-leninismu, dále to bylo období stalinismu a později komunismu. V současné době jsou nositeli těchto myšlenek anarchisté či antifašisté. Levicový extremismus klade do popředí princip rovnosti, vyznačuje se sociální, kulturní a antikulturní záští a snaží se o zavedení socialisticko-komunistického režimu nebo anarchie. Zároveň usiluje o zrušení států a tím odstranění nerovností, především těch ekonomických.⁴

1.3. Definice terorismu a extremismu

Jak charakterizovat terorismus a teroristy, jak charakterizovat extremismus a extremisty, k tomu snad několik poznámek v následující kapitole. Stručně se zmíním o definici terorismu a extremismu, i když, jak vyjde najevo, je těžké vůbec tyto pojmy definovat a vymežit. Definicí terorismu je hodně, k extremismu však prakticky žádná oficiální není, a tak zůstávají pouze definice podle autora, případně definice podle oboru, který se danou problematikou v tu chvíli zabývá. Jiný bude pohled politika, jiný politologa, filozofa, sociologa, jinak bude definovat orgán činný v trestním řízení pro potřeby práva a trestně-právních kvalifikací.

1.3.1. Definice terorismu

Slovo teror pochází z latinského slova *terrere*, což v překladu odpovídá významu strašný nebo hrozný. Terorismus v sobě zahrnuje činnosti a metody, které vyvolávají pocity strachu a hrůzy. Definicí terorismu existuje celá řada. V roce

---

³ Nejvyšší státní zastupitelství: Metodický materiál Extremismus SL 54/2006, Brno, říjen 2009 (dostupné z programu ASPI)

⁴ CHMELÍK, Jan a kol. *Extremismus*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, ISBN 978-80-7380-376-6, str. 24

1980 byla v USA publikována definice, která se stala výchozí pro posuzování a hodnocení teroristických činů „*Terorismus je propočítané použití násilí, nebo hrozby násilím, obvykle zaměřené proti nezúčastněným osobám, s cílem vyvolat strach, jeho prostřednictvím jsou dosahovány politické, náboženské, nebo ideologické cíle. Terorismus zahrnuje i kriminální zločiny, jež jsou ve své podstatě symbolické a jsou cestou k dosažení jiných cílů, než na které je kriminální čin zaměřen*“⁵. Pro srovnání lze uvést i pohled z druhé strany - z pohledu teroristy, kdy Carlos Marighella definoval terorismus jako „akci“. Ve své knize uvedl „*Akce městské gerily musí být provedeny s velkým krveprolitím, klidně a rozhodně. Útoky musí být bezohledné a propočítané tak, aby měly co největší dopad na společnost.*“⁶

Můžeme uvést i další z definic terorismu: „*Terorismus je metoda použití síly či hrozby, silou prováděná skrytými jednotlivci, skupinami, nebo státem podporovanými aktéry. Akt násilí je zaměřen proti nevinným osobám, nebo civilním cílům. Hlavním účelem teroristického aktu je vyvolat pocit strachu. Vedlejším účelem může být upoutání pozornosti (tzv. propaganda činem), nebo získání dílčích výhod či ústupků ze strany atakovaného aktéra. Konečným cílem terorismu je konečná změna*“⁷.

Z pohledu teroristů nebo teroristických skupin, zejména z jejich prohlášení, případně obhajoby motivů jejich činnosti, by mohl vzniknout dojem, že cílem je vybudování lepšího a spravedlivějšího světa. Avšak metody, které jsou používány, jsou násilného charakteru, spojené s velkými ztrátami na životech, s velkými škodami na majetku a dopadem na celou společnost, především na základní lidské hodnoty a demokracii. Při posuzování těchto teroristických činů je třeba na ně nahlížet tak, že v drtivé většině porušují právní kodex země, proti které je zaměřen nebo kde je takový teroristický čin spáchán. Teroristický čin z mého pohledu nelze ospravedlnit žádným „vyšším morálním principem“, který teroristé občas používají k obhajobě svých skutků, neboť tam, kde jsou zabíjeni nevinní a nezúčastnění lidé, je narušen běžný život civilizovaného státu strachem o život. Takové jednání nelze ospravedlnit a logicky zdůvodnit.

---

⁵ BRZYBOHATÝ, M. *Terorismus I.* 1. vydání. Praha: Police history, 1999, ISBN 80-902670-1-7, str.11

⁶ BRZYBOHATÝ, M. *Terorismus I.* 1. vydání. Praha: Police history, 1999, ISBN 80-902670-1-7, str.11

⁷ <https://cs.wikipedia.org/wiki/Terrorismus>

Terorismus je složitý a stále se vyvíjející fenomén. Obecně ho lze chápat jako metodu pro dosažení určitého cíle a lze ho také považovat za maximálně ostrou formu psychologické války, vedené malou skrytou skupinou nebo i jednotlivcem. Teroristický akt se od kriminálního činu liší politickou motivací a politickými důsledky. Bez podpory zvenčí by však existovat nemohl. Tato podpora je poskytována jednotlivými osobami, politickými uskupeními, vládními úřady nebo dokonce samotnými vládami. Tato podpora může být pasivní, pouze na úrovni ideologické sounáležitosti, případně aktivní, poskytováním finančních prostředků, zbraní, výcviku, informací atd. Přímá podpora teroristů ze strany státu je výjimečná a stát, který by se pro podporu teroristů rozhodl, riskuje politické, ekonomické i vojenské sankce ze strany jiných zemí. Proto je tato podpora, pokud je poskytována a prováděna skrytě, tak, aby bylo možné se od ní kdykoli distancovat. Dalším druhem podpory je podpora jinou teroristickou skupinou, a tyto spolupracují bez ohledu na ideologii. Tato spolupráce se nejčastěji projevuje při získávání finančních zdrojů, zbraní, případně drog. Samostatnou a možná kontroverzní podporou teroristických skupin je „podpora“ sdělovacích prostředků, které chtě nechtě zveřejňováním informací o teroristických útocích, zveřejňováním stanovisek teroristické skupiny s odůvodněním provedení útoku, dávají prostor k tomu, aby terorismus touto formou mohl propagovat své myšlenky.

Terorismus se jako každý jiný politický či sociální fenomén vyvíjí a to s postupem globalizace. Vlivem politických, sociálních a ekonomických problémů světa. Bohužel, stejně tak se vyvíjí i strategie, taktika a prostředky, které teroristé ke svému jednání používají.

1.3.2. Definice extremismu

Samotný pojem *extremismus* vychází z latinského slova *extremus*, které označuje nejdále ležící pozici. V přeneseném významu tohoto slova se pak jedná o něco výstředního, přehnaného, jednající v krajních mezích. Za tohoto výkladu by se pak mnoho jedinců dalo označit za extremisty⁸. Proto je to z mého pohledu definice zavádějící, neboť stanovit hranici, co může být považováno za extrémní a tím, co je považováno za normální, není jednoduché.

---

⁸ DANICS, Š. *Extremismus*. 1 vydání. Praha: Triton, 2003, ISBN 80-7254-454-3, str. 10

Je víceméně jisté, že oficiální definice pojmu extremismu neexistuje. Definice, které se čas od času objevují, respektive definice, které jsou jakýmsi pokusem o přesné vymezení, jsou poznamenány profesním zaměřením autora. Jedna z posledních nejobecnějších definic extremismu byla zpracována Institutem pro kriminologii a sociální prevenci Ministerstva spravedlnosti, který extremismus definuje jako: „*Souhrn určitých sociálně patologických jevů, vytvářených více či méně organizovanými skupinami osob (extremistů)*“⁹.

Pokud se týče různých pojetí extremismu, lze rozlišit tři základní pojetí. První z nich je „akademický pojem“, kdy je extremismus definován a užíván v rámci společenskovedních disciplín, je kladen důraz na interdisciplinární přístup. Největší pozornost v současné době je mu věnován v politologii, která vnímá extrém jako krajní odchylku od zavedených společensko-politických norem. Za extremismus jsou na základě odborných kritérií označovány vzájemné spojitosti, individuální postoje, skupinová a organizovaná veřejná činnost a politické subjekty, včetně tiskovin a nakladatelství. Extremistické uvažování a jednání je v politologii spojeno s opozicí vůči celému etablovanému politickému systému. Vhodně se kombinuje užití legálních politických forem a prostředků s nelegálními praktikami, včetně násilí. Takové subjekty působí v rámci stávajícího politického a ústavního systému, ale i mimo něj¹⁰.

Dalším pojetím extremismu je „bojový pojem“. Ten slouží v oblasti praktické politiky a v mediální oblasti k diskreditaci protivníka. Jeho použití je víceméně závislé na subjektivní pozici hodnotícího. Má velmi vágní obsah a význam, neboť řada politických excesů může být potom nálepkována jako extrémní, bez věcného ohodnocení stupně jejich nebezpečnosti. Je zde velké riziko zneužití pojmu extremismus k mocenskopolitickým účelům v situaci, kdy by vláda zakázala politické strany, které by byly z jejího pohledu politicky nepohodlné a byly by označeny jako extrémní. Tím by mohly vládnoucí síly extremismus zneužít v politickém boji a zbavit se tak politických protivníků¹¹.

Třetí pojetí extremismu lze definovat, jako „sběrný či úřední pojem“. Toto pojetí má souvislost s právním zakotvením extrémismu, kdy ve většině zemí

---

⁹ CHMELÍK, Jan a kol. *Extremismus*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, ISBN 978-80-7380-376-6, str. 14

¹⁰ DANICS, Š. *Extremismus*. 1. vydání. Praha: Triton, 2003, ISBN 80-7254-454-3, str. 9

¹¹ DANICS, Š. *Extremismus*. 1. vydání. Praha: Triton, 2003, ISBN 80-7254-454-3, str. 12

Evropské unie není extremismus právně definován. Extremismus tedy není pojmem právním, ale ve většině evropských zemí je zaveden jako pojem úřední. Jako „sběrný pojem“ funguje tak, že jsou v něm zahrnuty všechny projevy a formy uvažování a jednání, která směřují proti ústavnímu rámci demokratického státu a vybočují z legálního rámce. Obecně zde však vzniká nebezpečí, že do extremismu budou zahrnuty i nepolitické extrémní jevy a projevy (např. antiglobalizační a krajní ekologická hnutí, náboženské sekty, hooligans, squatting a další)¹².

Extremismus se dělí na dva základní proudy, a to levicový extremismus a pravicový extremismus. Pravicový extremismus popírá princip rovnosti lidí, projevuje se jednostranným vyšším hodnocením vlastního etnika, rasy či národa a snižováním skupin, které jsou jakkoli odlišné. Místo principu stejných politických práv pro všechny, by měl z pohledu pravicového extremismu nastoupit systém, který zakotvuje fundamentální nerovnost lidí vycházející z původu, národní, etnické nebo rasové příslušnosti. Společnost má být monokulturní. Pravicoví extremisté propagují autoritativní politický systém, v němž splývá stát a etnicky homogenní národ, v důsledku údajně přirozeného řádu, v jednotu. Politická elita státu pak jedná v duchu jednotné vůle národa¹³.

Levicový extremismus oproti tomu klade do popředí princip rovnosti a snaží se jej rozšířit na všechny oblasti společenského života. Levicoví extremisté vycházejí z ideologií anarchismu nebo komunismu, shodují se s demokratickým ústavním státem, ale vyvozují z tohoto státního základu důsledky, které jsou extrémní. Prosazují totální osvobození člověka od všech politických, ekonomických a kulturních vlivů, jejich činnost směřuje k nastolení socialisticko-komunistického systému nebo ke společnosti bez vlády¹⁴.

Z této kapitoly vyplývá, že definovat extremismus jako pojem je prakticky nemožné a jeho definice, přístupy a pojetí se liší podle úhlu pohledu instituce, jedince, případně politické, společenské a ekonomické situace daného státu. Protože práce se týká trestných činů spojených s extremismem a terorismem, na závěr této kapitoly uvedu definici extremismu Policie ČR, která ho chápe jako jakoukoli aktivitu směřující proti ústavě a demokracii, případně jakoukoli ideologii nebo aktivitu, která směřuje proti stávajícímu politickému systému. Klade si za cíl

---

¹² DANICS, Š. *Extremismus*. 1 vydání. Praha: Triton, 2003, ISBN 80-7254-454-3, str. 13

¹³ DANICS, Š. *Extremismus*. 1 vydání. Praha: Triton, 2003, ISBN 80-7254-454-3, str. 22

¹⁴ DANICS, Š. *Extremismus*. 1 vydání. Praha: Triton, 2003, ISBN 80-7254-454-3, str. 27

jeho likvidaci a následně nahrazení vlastní alternativou. Policie ČR definuje extremismus jako „*verbální, grafické, fyzické a jiné aktivity spojené zpravidla s vyhraněným ideologickým nebo jiným kontextem, které vyvíjejí jednotlivci nebo skupiny osob s názory výrazně vybočujícími z všeobecně uznávaných společenských norem, se zřetelnými prvky netolerance, zejména rasové, národnostní, náboženské, nebo jiné obdobné nesnášenlivosti a které útočí proti demokratickým principům, společenskému uspořádání, životu, zdraví, majetku nebo veřejnému pořádku*¹⁵“.

---

¹⁵ CHMELÍK, Jan a kol. *Extremismus*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, ISBN 978-80-7380-376-6, str. 20

2. TRESTNÉ ČINY SPOJENÉ S TERORISMEM

Na úvod této kapitoly si dovolím malý exkurz do historie trestních zákoníků platných v tehdejších Rakousku-Uhersku, po vzniku Československa a v období komunistického Československa. Tak, jak byly trestné činy s teroristickým podtextem kvalifikovány, postihovány a jaký byl v průběhu těchto období náhled na jejich spáchání z hlediska společenské poptávky resp., jak byla posuzována nebezpečnost či v novém pojetí škodlivost pro společnost.

Tento exkurz začneme v době trestního zákoníku č.117/1852 o zločinech, přečinech a přestupcích, ve znění předpisů jej měnících a doplňujících ke dni 1. 1. 1927, v období nové republiky Československé. Uvedená norma původně obsahovala pouze v ustanovení hlavy sedmé O zločinech velezrady, uražení Veličenstva a údiv domu císařského a rušení veřejného pokoje a ustanovení hlavy osmé O pozdvižení a vzbouření¹⁶. Po vzniku republiky byly paragrafy uvedené v těchto hlavách zrušeny. Chtělo by se snad říci, že mocnářství a později první republika neměla problémy s jednáním vykazujícím znaky teroristických činů. V takové podobě platil trestní zákoník až do jeho novely, která nahradila původní normu. Touto normou byl Trestní zákon ze dne 12. července 1950 s účinností od 1. 8. 1951 ve znění pozdějších novel a dodatků. Tato norma již v Hlavě první zvláštní části zákona, oddílu prvním vymezuje Trestné činy proti základům republiky. V tomto oddílu je zmíněno ustanovení § 78 Velezrada, kde v základní skutkové podstatě bylo uvedeno: *„Kdo se pokusí zvláště nebezpečným jednáním zničit samostatnost republiky, zničit nebo rozvrátit její lidově demokratické státní zřízení nebo společenský řád, zničit vymoženosti pracujícího lidu dosažené při výstavbě socialismu, zničit nebo rozvrátit územní celistvost republiky nebo podlomit její obranyschopnost, bude potrestán odnětím svobody na deset až pětadvacet let¹⁷.*

V odstavci 2) pak následuje výčet přitěžujících okolností a okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby, jako například pokud dojde při spáchání trestného činu ke spolčení, styku s cizí mocí nebo cizím činitelem, v odstavci 3) pak mohl být uložen trest smrti za jednání při zvýšeném ohrožení vlasti, pokud by byla jednáním ohrožena samostatnost republiky, její lidově demokratické státní zřízení,

---

¹⁶ Zákon č. 117/1852 ř. z., o zločinech, přečinech a přestupcích ze dne 27. 5. 1852 (dostupné z programu ASPI)

¹⁷ § 78 zákona č. 86/1950 Sb., Trestní zákon (dostupný v programu ASPI)

společenský řád, vymoženosti pracujícího lidu dosažené při výstavbě socialismu, územní celistvost nebo obranyschopnost republiky, pokud k tomuto činu bylo zneužito branné moci nebo ozbrojeného nebo vojensky organisovaného sboru anebo jsou-li k takovému činu sbírány nebo organisovány branné, ozbrojené nebo pomocné síly nebo hromaděny zbraně, střelivo, výbušniny nebo jiné nebezpečné látky, je-li takovému činu kladen branné moci nebo ozbrojenému sboru násilný odpor.¹⁸

Dalším trestným činem, ve kterém lze shledat prvky terorismu nebo jednání vykazující znaky terorismu, a který je vymezen v normě, je i ustanovení § 80a Teror, kde je stanoveno v základní skutkové podstatě *„Kdo v úmyslu odstranit někoho od aktivní účasti na budování lidově demokratické republiky nebo mu takovou činnost znemožnit, ublíží někomu na zdraví nebo způsobí citelnou škodu na majetku nebo jinou těžkou újmu anebo se o to pokusí, bude potrestán odnětím svobody na tři až deset let.*¹⁹ V kvalifikovaných skutkových podstatách jsou zmíněny přitěžující okolnosti a okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby, kde v odstavci 3) je pak trestem odnětí svobody na pětadvacet let nebo smrt.

Na Trestní zákon z roku 1950 navázal předchůdce dnešní platné a účinné normy, a to zákon 140/1961 Sb., trestní zákon ze dne 29. listopadu 1961, s účinností od 1. 1. 1962, kde teroristické trestné činy jsou vymezeny opět v Hlavě první Trestné činy proti republice, cizímu státu nebo mezinárodní organizaci, v oddílu prvním Trestné činy proti základům republiky, cizího státu nebo mezinárodní organizace a to v ustanovení § 93 Teror *„Kdo v úmyslu poškodit ústavní zřízení republiky jiného úmyslně usmrtí nebo se o to pokusí, bude potrestán odnětím svobody na dvanáct až patnáct let nebo výjimečným trestem.*²⁰ Evidentní je posun ve vymezení skutkové podstaty tohoto ustanovení, kdy v předchozí normě se hovoří o zastrašení někoho k aktivní účasti na budování lidově demokratické republiky, v normě nové již bylo zmíněno ústavní zřízení republiky. Za zmínku stojí i ustanovení § 91 Vlastizrada, kde je ve skutkové podstatě uvedeno, že tohoto trestného činu se dopustí ten *„Občan České republiky, který ve spojení s cizí mocí nebo s cizím činitelem spáchá trestný čin rozvracení republiky (§ 92), teroru (§ 93), teroristického útoku (§ 95), záškodnictví (§ 96) nebo sabotáže (§ 97), bude*

---

¹⁸ § 78 zákona č. 86/1950 Sb., Trestní zákon (dostupný v programu ASPI)

¹⁹ § 80a zákona č. 86/1950 Sb., Trestní zákon (dostupný v programu ASPI)

²⁰ § 93 zákona č. 140/1961 Sb., Trestní zákon (dostupný v programu ASPI)

*potrestán odnětím svobody na dvanáct až patnáct let nebo výjimečným trestem.*²¹

Zde je na místě zmínit, že v uvedeném ustanovení se již hovoří o teroristickém útoku, který je skutkově vymezen v ustanovení § 95, avšak svým řazením patří pod obecný pojem Záškodnictví společně s § 96 Záškodnictví a § 97 Sabotáž. Ustanovení § 95 je teroristický útok definován v základní skutkové podstatě následovně *„Kdo v úmyslu poškodit ústavní zřízení nebo obranyschopnost republiky, narušit nebo zničit základní politickou, hospodářskou nebo sociální strukturu republiky nebo mezinárodní organizace, závažným způsobem zastrašit obyvatelstvo nebo protiprávně přinutit vládu nebo jiný státní orgán nebo mezinárodní organizaci, aby něco konala, opominula nebo trpěla,*

a) provede útok ohrožující život nebo zdraví člověka s cílem způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví,

b) zmocní se rukojmí nebo provede únos,

c) zničí nebo poškodí ve větší míře veřejné zařízení, dopravní nebo telekomunikační systém, včetně informačního systému, pevnou plošinu na pevninské mělčině, energetické, vodárenské, zdravotnické nebo jiné důležité zařízení, veřejné prostranství nebo majetek s cílem ohrozit tím lidské životy, bezpečnost uvedeného zařízení, systému nebo prostranství anebo vydat majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu,

d) naruší nebo přeruší dodávku vody, elektrické energie nebo jiného základního přírodního zdroje s cílem ohrozit tím lidské životy nebo vydat majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu,

e) zmocní se letadla, lodi nebo jiného prostředku osobní či nákladní dopravy nebo nad ním vykonává kontrolu, anebo zničí nebo vážně poškodí navigační zařízení nebo ve větším rozsahu zasahuje do jeho provozu nebo sdělí důležitou nepravdivou informaci, čímž ohrozí život nebo zdraví lidí, bezpečnost takového dopravního prostředku anebo vydá majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu,

f) nedovoleně vyrobí nebo jinak získá, přechovává, dováží, přepravuje, vyváží či jinak dodává nebo užije výbušninu, jadernou, biologickou, chemickou nebo jinou hromadně účinnou zbraň, anebo provádí nedovolený výzkum a vývoj jaderné, biologické, chemické nebo jiné zbraně nebo bojového prostředku nebo výbušniny zakázané zákonem nebo mezinárodní smlouvou, nebo

---

²¹ Zákon č. 140/1961 Sb., Trestní zákon (dostupný v programu ASPI)

g) vydá lidi v nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví nebo cizí majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu tím, že způsobí požár nebo povodeň nebo škodlivý účinek výbušnin, plynu, elektriny nebo jiných podobně nebezpečných látek nebo sil nebo se dopustí jiného podobného nebezpečného jednání, nebo takové obecné nebezpečí zvýší nebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění, bude potrestán odnětím svobody na pět až patnáct let, popřípadě vedle tohoto trestu též propadnutím majetku.²² , další odstavce pak obsahují kvalifikované skutkové podstaty s přitěžujícími okolnostmi a okolnostmi opravňujícími použití vyšší trestní sazby.

Zmínka o trestných činech teroru (§ 93), teroristického útoku (§ 95) je zmíněna i v ustanovení § 166 Nadržování, § 167 Nepřekažení trestného činu a § 168 Neoznámení trestného činu, kde je uveden postih pachatele za nadržování pachateli jmenovaného trestného činu, nepřekažení a neoznámení takového činu.

Dalším ustanovením, kde byl terorismus zmíněn, je ustanovení § 171e Porušování mezinárodních sankcí, kde je stanoveno: „*Kdo ve větším rozsahu poruší příkaz, zákaz nebo omezení stanovené za účelem udržení nebo obnovení mezinárodního míru a bezpečnosti, ochrany lidských práv nebo boje proti terorismu, k jejichž dodržování je Česká republika zavázána ze svého členství v Organizaci spojených národů nebo v Evropské unii, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo peněžitým trestem*“.

Za projev terorismu by se dalo považovat i jednání obsahující ustanovení § 180a trestního zákona Ohrožení bezpečnosti vzdušného dopravního prostředku a civilního plavidla: „*Kdo na palubě vzdušného dopravního prostředku nebo civilního plavidla v úmyslu získat nebo vykonávat kontrolu nad takovým prostředkem, a) užije proti jinému násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí, b) vyhrožuje jinému usmrcením, ublížením na zdraví nebo způsobením škody velkého rozsahu, nebo c) zneužije bezbrannosti jiného*“, případně ustanovení § 180c trestního zákona Zavlečení vzdušného dopravního prostředku do ciziny: „*Kdo za účelem zavlečení vzdušného dopravního prostředku do ciziny se takového prostředku zmocní nebo neoprávněně užije takového prostředku, který mu byl svěřen, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až deset let nebo propadnutím majetku.*“

---

²² Zákon č. 140/1961 Sb., Trestní zákon (dostupný v programu ASPI)

Na předchozí trestní zákon pak navázala současná platná a účinná právní norma a to zákon č.40/2009 Sb., trestní zákoník, který trestné činy spojené s terorismem vymezuje v Hlavě IX Trestné činy proti České republice, cizímu státu a mezinárodní organizaci. Konkrétně pak v ustanovení § 311 trestního zákoníku Teroristický útok a v ustanovení § 312 trestního zákoníku Teror. Jedná se o trestné činy vymezené v trestním zákoníku zákonodárcem, které přímo postihují útoky proti ústavnímu zřízení a obranyschopnosti České republiky, demokratickým principům, na nichž je republika založena, základní hospodářské struktury státu, jakož i životu a zdraví občanů republiky. Tato ochrana je zároveň poskytována nejen České republice, ale i mezinárodním organizacím a cizím státům. Předtím, než se budeme věnovat jednotlivým ustanovením trestního zákoníku, které jsou spojeny s terorismem a terorem, je potřeba vysvětlit několik stěžejních pojmů, které se ve skutkových podstatách vyskytují.

Terorismus je jednou z nejhorších a společensky nejškodlivějších forem mezinárodního organizovaného zločinu. Je hrozbou pro demokracii, svobodný výkon lidských práv, pro hospodářský a společenský rozvoj.

Ústavním zřízením se rozumí ústavním pořádkem stanovené uspořádání státních orgánů, orgánů samosprávy a politických organizací, jejich vzájemné vztahy a pravidla jejich fungování. Ústavní pořádek je tvořen Ústavou, Listinou základních práv a svobod a dalšími ústavními zákony.

Obranyschopností České republiky se rozumí schopnost státu bránit se a odrazit útok nebo hrozbu útoku vnějšího nepřítele. K zabezpečení své obranyschopnosti buduje stát ozbrojené síly a potřebné materiální zázemí pro jejich zabezpečení.

Obsahem pojmu základní politická, hospodářská nebo sociální struktura České republiky je, že Česká republika je demokratický právní stát, jehož politický systém je založen na svobodném vzniku a volné soutěži politických stran, které respektují základní demokratické principy a odmítají násilí jako prostředek k prosazování svých zájmů. Ekonomika je založena na principech tržního hospodářství a rovnoprávnosti všech forem vlastnictví.

Pojmem mezinárodní organizace se rozumí organizace vytvářené státy, případně jinými subjekty mezinárodního práva, které mají částečnou mezinárodní právní subjektivitu a způsobilost k právním úkonům v té míře, v jakém jim ji jejich členové propůjčují.

Rukojmím je osoba, které se zmocní nebo ji zadrží jiná osoba, a hrozí jejím usmrcením, zraněním, jinou újmou, nebo dalším zadržováním s cílem donutit třetí stranu, aby učinila jakýkoli čin, nebo aby se jakéhokoli činu zdržela, což bývá výslovnou nebo nepřímou podmínkou jejího propuštění. Třetí stranou může být u této skutkové podstaty Česká republika, její orgány a představitelé, jakož i cizí stát či mezinárodní organizace.

Závažným ohrožením mezinárodního postavení republiky se rozumí závažné zhoršení pověsti a pozice našeho státu ve vztazích k jiným státům nebo mezinárodním organizacím, které může vyvolat nedůvěru mezinárodního společenství v politickou a hospodářskou stabilitu našeho státu, popř. v jeho další demokratický vývoj. Ve svých důsledcích může mít i negativní politické a hospodářské dopady. K odstranění těchto dopadů musí republika vyvinout značné zahraničněpolitické úsilí.²³

Samotná skutková podstata trestného činu Teroristický útok podle ustanovení § 311 trestního zákoníku zní *„Kdo v úmyslu poškodit ústavní zřízení nebo obranyschopnost České republiky, narušit nebo zničit základní politickou, hospodářskou nebo sociální strukturu České republiky nebo mezinárodní organizace, závažným způsobem zastrašit obyvatelstvo nebo protiprávně přinutit vládu nebo jiný orgán veřejné moci nebo mezinárodní organizaci, aby něco konala, opominula nebo trpěla,*

a) provede útok ohrožující život nebo zdraví člověka s cílem způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví,

b) zmocní se rukojmí nebo provede únos,

c) zničí nebo poškodí ve větší míře veřejné zařízení, dopravní nebo telekomunikační systém, včetně informačního systému, pevnou plošinu na pevninské mělčině, energetické, vodárenské, zdravotnické nebo jiné důležité zařízení, veřejné prostranství nebo majetek s cílem ohrozit tím lidské životy, bezpečnost uvedeného zařízení, systému nebo prostranství anebo vydat majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu,

---

²³ ŠÁMAL, P. a kolektiv. *Trestní zákoník II, komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2010. ISBN 978-80-7400-178-9, str. 2789

d) naruší nebo přeruší dodávku vody, elektrické energie nebo jiného základního přírodního zdroje s cílem ohrozit tím lidské životy nebo vydat majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu,

e) zmocní se letadla, lodi, jiného prostředku osobní či nákladní dopravy nebo pevné plošiny na pevninské mělčině, nebo nad takovým dopravním prostředkem nebo pevnou plošinou vykonává kontrolu, anebo zničí nebo vážně poškodí navigační zařízení nebo ve větším rozsahu zasahuje do jeho provozu nebo sdělí důležitou nepravdivou informaci, čímž ohrozí život nebo zdraví lidí, bezpečnost takového dopravního prostředku anebo vydat majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu,

f) nedovoleně vyrábí nebo jinak získá, přechovává, dováží, přepravuje, vyváží či jinak dodává nebo užije výbušninu, jadernou, biologickou, chemickou nebo jinou zbraň, anebo provádí nedovolený výzkum a vývoj jaderné, biologické, chemické nebo jiné zbraně nebo bojového prostředku nebo výbušniny zakázané zákonem nebo mezinárodní smlouvou, nebo

g) vydá lidi v obecné nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví nebo cizí majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu tím, že způsobí požár nebo povodeň nebo škodlivý účinek výbušnin, plynu, elektriny nebo jiných podobně nebezpečných látek nebo sil nebo se dopustí jiného podobného nebezpečného jednání, nebo takové obecné nebezpečí zvýší nebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění, bude potrestán odnětím svobody na pět až patnáct let, popřípadě vedle tohoto trestu též propadnutím majetku.

(2) Stejně bude potrestán,

kdo jednáním uvedeným v odstavci 1 vyhrožuje,

kdo k takovému jednání veřejně podněcuje, nebo

kdo takové jednání, teroristu, teroristickou skupinu nebo jejího člena finančně, materiálně nebo jinak podporuje.

(3) Odnětím svobody na dvanáct až dvacet let, popřípadě vedle tohoto trestu též propadnutím majetku, nebo výjimečným trestem bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny,

b) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví nebo smrt,

c) způsobí-li takovým činem, že větší počet lidí zůstal bez přístřeší,

- d) způsobí-li takovým činem přerušeni dopravy ve větším rozsahu,
- e) způsobí-li takovým činem škodu velkého rozsahu,
- f) získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu,
- g) ohrozí-li takovým činem závažně mezinárodní postavení České republiky nebo postavení mezinárodní organizace, jejíž je Česká republika členem, nebo
- h) spáchá-li takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.

(4) Příprava je trestná.²⁴

Dále je vymezen i trestný čin Teror podle ustanovení § 312 trestního zákoníku, ve znění „Kdo v úmyslu poškodit ústavní zřízení České republiky jiného úmyslně usmrtí, bude potrestán odnětím svobody na patnáct až dvacet let, popřípadě vedle tohoto trestu též propadnutím majetku, nebo výjimečným trestem“.

(2) Příprava je trestná²⁵.

Trestné činy s prvky terorismu jsou pak dále vymezeny v dalších ustanoveních Hlavy IX trestního zákoníku jako v § 309 Vlastizrada, § 313 Společné ustanovení se vztahem k ustanovením § 311 resp. § 312 chránící zájmy a práva cizích států ve vztahu k teroristickým činům, případně § 314 Sabotáž.

Skutkovým vyjádřením teroristického útoku a teroru v trestním zákoníku však výčet trestných činů, které současná právní úprava obsahuje, a které mají v kvalifikované skutkové podstatě zmínku o teroristickém útoku a teroru, nekončí. Těmito trestnými činy jsou:

- 1) trestný čin Loupež podle ustanovení § 173 trestního zákoníku

Okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby s vymezením trestného činu Vlastizrady podle ustanovení § 309 trestního zákoníku, trestného činu Teroristický útok podle ustanovení § 311 trestního zákoníku a trestného činu Teror podle ustanovení § 312 trestního zákoníku, je u tohoto trestného činu vymezena

---

²⁴ ŠÁMAL, P. a kolektiv. *Trestní zákoník II, komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2010. ISBN 978-80-7400-178-9, str. 2780

²⁵ ŠÁMAL, P. a kolektiv. *Trestní zákoník II, komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2010. ISBN 978-80-7400-178-9, str. 2781

v odstavci 1, odstavci 2, písm. d): „*kdo proti jinému užije násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci,(...), spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311), nebo teroru (§ 312)*“ (...) bude potrestán odnětím svobody na pět až dvanáct let.²⁶

2) trestný čin Vydírání podle ustanovení § 175 trestního zákoníku

Okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby s vymezením trestného činu Vlastizrady podle ustanovení § 309 trestního zákoníku, trestného činu Teroristický útok podle ustanovení § 311 trestního zákoníku a trestného činu Teror podle ustanovení § 312 trestního zákoníku, je u tohoto trestného činu vymezena v odstavci 1, odstavci 3, písm. b): „*kdo jiného násilím, pohrůžkou násilí, nebo pohrůžkou jiné těžké újmy nutí, aby něco konal, opominul, nebo trpěl (...), spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311), nebo teroru (§ 312)*“ (...) bude potrestán odnětím svobody na pět až dvanáct let²⁷.

3) trestný čin Krádež podle ustanovení § 205 trestního zákoníku

Okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby s vymezením trestného činu Vlastizrady podle ustanovení § 309 trestního zákoníku, trestného činu Teroristický útok podle ustanovení § 311 trestního zákoníku a trestného činu Teror podle ustanovení § 312 trestního zákoníku, je u tohoto trestného činu vymezena v odstavci 1, odstavci 5, písm. b): „*kdo si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní (...), spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311), nebo teroru (§ 312)*“ (...) bude potrestán odnětím svobody na pět až deset let²⁸.

4) trestný čin Zpronevěra podle ustanovení § 206 trestního zákoníku

---

²⁶ ŠÁMAL, P. a kolektiv. *Trestní zákoník II, komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2010. ISBN 978-80-7400-178-9, str. 1550

²⁷ ŠÁMAL, P. a kolektiv. *Trestní zákoník II, komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2010. ISBN 978-80-7400-178-9, str. 1571

²⁸ ŠÁMAL, P. a kolektiv. *Trestní zákoník II, komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2010. ISBN 978-80-7400-178-9, str. 1784

Okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby s vymezením trestného činu Vlastizrady podle ustanovení § 309 trestního zákoníku, trestného činu Teroristický útok podle ustanovení § 311 trestního zákoníku a trestného činu Teror podle ustanovení § 312 trestního zákoníku, je u tohoto trestného činu vymezena v odstavci 1, odstavci 5, písm. b): „*kdo si přisvojí cizí věc nebo jinou majetkovou hodnotu, která mu byla svěřena a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou (...), spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311), nebo teroru (§ 312)*“ (...) bude potrestán odnětím svobody na pět až deset let²⁹.

5) trestný čin Neoprávněné užívání cizí věci podle ustanovení § 207 trestního zákoníku

Okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby s vymezením trestného činu Vlastizrady podle ustanovení § 309 trestního zákoníku, trestného činu Teroristický útok podle ustanovení § 311 trestního zákoníku a trestného činu Teror podle ustanovení § 312 trestního zákoníku, je u tohoto trestného činu vymezena v odstavci 1, odstavci 3, písm. b): „*kdo se zmocní cizí věci nikoli malé hodnoty nebo motorového vozidla v úmyslu je přechodně užívat, nebo kdo na cizím majetku způsobí škodu nikoli malou tím, že neoprávněně takové věci, které mu byly svěřeny, přechodně užívá (...), spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311), nebo teroru (§ 312)*“ (...) bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let³⁰.

6) trestný čin Podvod podle ustanovení § 209 trestního zákoníku

Okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby s vymezením trestného činu Vlastizrady podle ustanovení § 309 trestního zákoníku, trestného činu Teroristický útok podle ustanovení § 311 trestního zákoníku a trestného činu Teror podle ustanovení § 312 trestního zákoníku, je u tohoto trestného činu vymezena v odstavci 1, odstavci 5, písm. b): „*kdo sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti a způsobí*

---

²⁹ ŠÁMAL, P. a kolektiv. *Trestní zákoník II, komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2010. ISBN 978-80-7400-178-9, str. 1809

³⁰ ŠÁMAL, P. a kolektiv. *Trestní zákoník II, komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2010. ISBN 978-80-7400-178-9, str. 1830

tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou (...), spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311), nebo teroru (§ 312)“ (...) bude potrestán odnětím svobody na pět až deset let³¹.

7) trestný čin Pojistný podvod podle ustanovení § 210 trestního zákoníku

Okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby s vymezením trestného činu Vlastizrady podle ustanovení § 309 trestního zákoníku, trestného činu Teroristický útok podle ustanovení § 311 trestního zákoníku a trestného činu Teror podle ustanovení § 312 trestního zákoníku, je u tohoto trestného činu vymezena v odstavci 1, odstavci 5, písm. b): *„kdo uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí v souvislosti s uzavíráním nebo změnou pojistné smlouvy, v souvislosti s likvidací pojistné události, nebo při uplatnění práva na plnění z pojištění nebo jiné obdobné plnění (...), spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311), nebo teroru (§ 312)“ (...)* bude potrestán odnětím svobody na pět až deset let³².

8) trestný čin Úvěrový podvod podle ustanovení § 211 trestního zákoníku

Okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby s vymezením trestného činu Vlastizrady podle ustanovení § 309 trestního zákoníku, trestného činu Teroristický útok podle ustanovení § 311 trestního zákoníku a trestného činu Teror podle ustanovení § 312 trestního zákoníku, je u tohoto trestného činu vymezena v odstavci 1, odstavci 5, písm. b): *„kdo při sjednávání úvěrové smlouvy nebo při čerpání úvěru uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí (...), spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311), nebo teroru (§ 312)“ (...)* bude potrestán odnětím svobody na pět až deset let³³.

---

³¹ ŠÁMAL, P. a kolektiv. *Trestní zákoník II, komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2010. ISBN 978-80-7400-178-9, str. 1849

³² ŠÁMAL, P. a kolektiv. *Trestní zákoník II, komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2010. ISBN 978-80-7400-178-9, str. 1877

³³ ŠÁMAL, P. a kolektiv. *Trestní zákoník II, komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2010. ISBN 978-80-7400-178-9, str. 1896

9) trestný čin Dotační podvod podle ustanovení § 212 trestního zákoníku

Okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby s vymezením trestného činu Vlastizrady podle ustanovení § 309 trestního zákoníku, trestného činu Teroristický útok podle ustanovení § 311 trestního zákoníku a trestného činu Teror podle ustanovení § 312 trestního zákoníku, je u tohoto trestného činu vymezena v odstavci 1, odstavci 6, písm. b): *„kdo v žádosti o poskytnutí dotace, subvence nebo návratné finanční výpomoci nebo příspěvku uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí (...), spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311), nebo teroru (§ 312)“ ... bude potrestán odnětím svobody na pět až deset let*³⁴.

10) trestný čin Padělání a pozměnění veřejné listiny podle ustanovení § 348 trestního zákoníku

Okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby s vymezením trestného činu Vlastizrady podle ustanovení § 309 trestního zákoníku, trestného činu Teroristický útok podle ustanovení § 311 trestního zákoníku a trestného činu Teror podle ustanovení § 312 trestního zákoníku, je u tohoto trestného činu vymezena v odstavci 1, odstavci 3, písm. b): *„kdo padělá veřejnou listinu nebo podstatně změní její obsah v úmyslu, aby jí bylo užito jako pravé, nebo takovou listinu užije jako pravou (...), spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311), nebo teroru (§ 312)“ (...)* bude potrestán odnětím svobody na tři léta až deset let³⁵.

Pro naplnění této okolnosti u vyjmenovaných trestných činů není rozhodné, zda takový zvlášť závažný zločin vlastizrady, teroristického útoku nebo teroru, vymezený v ustanovení skutkové podstaty, byl skutečně spáchán. Postačuje, že zůstalo jen u úmyslu a umožňovaný nebo usnadňovaný zvlášť závažný zločin vlastizrady, teroristického útoku nebo teroru nedosáhl ani stádia přípravy.

Jestliže však došlo alespoň k přípravě zvlášť závažného zločinu vlastizrady, teroristického útoku nebo teroru či jeho pokusu, jednalo by se o souběh konkrétního

---

³⁴ ŠÁMAL, P. a kolektiv. *Trestní zákoník II, komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2010. ISBN 978-80-7400-178-9, str. 1910

³⁵ ŠÁMAL, P. a kolektiv. *Trestní zákoník II, komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2010. ISBN 978-80-7400-178-9, str. 1920

trestného činu a přípravy či pokusu tohoto zvláště závažného zločinu vlastizrady, teroristického útoku nebo teroru.

Výše jmenované trestné činy sice obsahují v kvalifikovaných skutkových podstatách přitěžující okolnost při spáchání jednání v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady, teroristického útoku nebo teroru, avšak praktická využitelnost uvedeného ustanovení v praxi je nulová. Zákonodárce pravděpodobně vložení této podmínky trestnosti sleduje naplnění obsahu mezinárodních smluv a úmluv uzavřených v souvislosti s bojem proti terorismu, financování a podpoře terorismu, jimiž je Česká republika vázána.

11) trestný čin Účast na organizované zločinecké skupině podle ustanovení § 361 trestního zákoníku

Okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby s vymezením trestného činu Vlastizrady podle ustanovení § 309 trestního zákoníku, trestného činu Teroristický útok podle ustanovení § 311 trestního zákoníku a trestného činu Teror podle ustanovení § 312 trestního zákoníku, je u tohoto trestného činu vymezena v odstavci 1, odstavci 2, odstavci 3: *„kdo založí organizovanou zločineckou skupinu, kdo se činnosti organizované zločinecké skupiny účastní, nebo kdo organizovanou zločineckou skupinu podporuje (...), odst. 2) spáchá-li takový čin ve vztahu k organizované zločinecké skupině určené nebo zaměřené k páčání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311), nebo teroru (§ 312), bude potrestán odnětím svobody na tři léta až dvanáct let (...), odst. 3) je-li vedoucím činitelem nebo představitelem organizované zločinecké skupiny určené nebo zaměřené k páčání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311), nebo teroru (§ 312).“ (...)* bude potrestán odnětím svobody na pět až patnáct let³⁶

Předmětem ochrany uvedeného ustanovení je zájem chránit společnost před vyšší formou společné trestné činnosti – organizovaným zločinem. Organizovaný zločin díky svému vysokému stupni organizovanosti a dělení činnosti mezi jednotlivé členy organizované skupiny výrazně znesnadňuje její odhalování. Díky začlenění České republiky do Evropské unie, a tím do společného evropského

---

³⁶ ŠÁMAL, P. a kolektiv. *Trestní zákoník II, komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2010. ISBN 978-80-7400-178-9, str. 3051

prostoru, byl vytvořen i prostor pro růst tohoto druhu kriminality. Za organizovanou zločineckou skupinu lze považovat relativně stálé společenství, které soustavně páchá úmyslnou trestnou činnost. Jde o společenství s vnitřní organizační strukturou, hierarchickým uspořádáním funkcí a z toho vyplývající dělbu práce. Ve vztahu k páchání vlastizrady, teroristického útoku nebo teroru vymezenému v odstavci 2 ustanovení § 361 trestního zákoníku, se musí jednat o skupinu, která považuje za cíl své činnosti spáchání některého z těchto tří trestných činů, ale vyvíjí i jiné zločinecké aktivity, které nemají spojitost s její teroristickou činností. V ustanovení odstavce 3 je pak samostatná skutková podstata, která postihuje jednání pachatele, který je vedoucím činitelem nebo představitelem organizované zločinecké skupiny, určené nebo zaměřené k páchání vlastizrady, teroristického útoku nebo teroru. Nemusí být přímo hlavou takového společenství, avšak musí se jednat o osobu mající rozsáhlejší rozhodovací pravomoc uvnitř skupiny.

Dalšími ustanoveními zákona č. 40/2009 Sb., které obsahují zmínku o trestných činech vlastizrady, teroristického útoku a teroru, jsou trestné činy v hlavě X. trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných, Díl 8 Některé další formy trestní součinnosti, kde v ustanoveních § 364 Podněcování k trestnému resp. § 365 Schvalování trestného činu nejsou sice trestné činy vlastizrada, teroristický útok a teror výslovně zmíněny, avšak za určitých podmínek by bylo možné pachatele postihnout i podle těchto ustanovení. V ustanovení § 366 Nadržování, § 367 Nepřekážení trestného činu, § 368 Neoznámení trestného činu jsou vlastizrada, teroristický útok a teror výslovně zmíněny v základních skutkových podstatách.

2.1. Vývoj z hlediska úvahy zákonodárce v důvodových zprávách k zákonu

Pojďme se nyní podrobněji podívat na úvahu zákonodárce v důvodových zprávách k trestním zákonům, týkající se především trestných činů spojených s terorismem. Pokud se týče Trestního zákona z roku 1950, je osnova řazení jednotlivých hlav dána posouzením nebezpečnosti trestného činu pro společnost, tedy za závažnější jsou považovány ty činy, které se přímo dotýkají zájmů celé společnosti. Z tohoto důvodu jsou trestné činy spojené s terorismem řazeny v této normě do Hlavy první, kde jsou trestné činy proti republice, trestné činy ohrožující její existenci a základy, její lidově demokratický řád. V této době je i zřejmé, že s lidově demokratickým řádem je spojena i hospodářská situace v tehdejší složité

době, kdy komunistická strana neměla díky svému postupu při znárodnování majetku mnoho příznivců, byl jedním z nejnebezpečnějších útoků projev sabotáže. Tento trestný čin byl považován za útok na majetek národní, majetek lidového družstva a svou podstatou bránil v rozvoji socialistického zřízení. Samotný akt blížící se spáchání teroristického činu je obsahem skutkové podstaty trestného činu Teror podle ustanovení § 80a trestního zákona. Opět je přímo ve skutkové podstatě vymezen útok proti lidově demokratickému zřízení resp. trestnost při zastrašování nebo bránění v budování tohoto zřízení.³⁷

Po novele zákonem č. 140/1961 Sb., trestní zákon, je v hlavě první, která je rozdělena na tři části, vymezena ochrana socialistického zřízení, ochrana socialistické republiky proti útokům namířeným proti základům republiky, její bezpečnosti a obranyschopnosti. Zde, v prvním oddílu hlavy první, jsou vymezeny trestné činy chránící základy republiky, dále jsou zde vymezeny trestné činy atakující samostatnost republiky, její socialistické a společenské zřízení. Z důvodové zprávy, v části věnované hlavě první tohoto zákona, je zřejmý politický postoj tehdejší doby, kdy je neustále zmiňována skutečnost, že uvedená ustanovení chrání socialistické společenské a státní zřízení. V ustanovení § 93 Teror pak případné pachatele mají odradit od útoků provedených s teroristickým cílem na socialistické zřízení a socialistickou společnost vysoké tresty. Co se týče ustanovení § 95, ochrana není směřována výlučně k hospodářským zájmům republiky před nepřátelskými útoky³⁸.

Při porovnání právní úpravy zákona č.140/1961 Sb. Trestní zákon se současnou právní úpravou č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, lze spatřovat posun v úmyslu zákonodárce, který pravděpodobně vlivem tehdejší bezpečnostní situace v České republice i ve světě, z předchozí četnosti spáchaných trestných činů, při tvorbě novely trestního zákoníku usoudil, že posune uvedené trestné činy do hlavy IX, když původně byly tyto trestné činy obsahem hlavy první. Zákonodárce patrně usoudil, že je důležitější ochrana jiných práv svobod, které vymezil v současné Hlavě první, kde jsou trestné činy proti životu a zdraví. Svůj vliv měla samozřejmě i změna režimu spojená se „sametovou revolucí“ na podzim roku 1989, a s tou spojený nástup demokracie. Ve společnosti byla logicky řešena otázka osobních

---

³⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 86/1950 Sb., dostupná na http://iuridictum.pecina.cz/w/Trestn%C3%AD_z%C3%A1kon

³⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 140/1961 Sb., dostupná tamtéž

svobod jedince a jeho nezadatelných práv, byla zde snaha sjednotit i novelizovaný trestní zákoník se změnou režimu, dát ho do souladu s Listinou lidských práv a svobod a nově vzniklou Ústavou České a Slovenské federativní republiky (později České republiky). Z důvodové zprávy pak lze vyčíst, že předmětem ochrany jsou základy suverénního demokratického právního státu, to znamená jeho ústavní zřízení, bezpečnost a obranyschopnost. Je zřejmý posun nejen k ochraně České republiky, ale v určitém rozsahu i ochrana cizího státu či mezinárodní organizace. Ochrana zájmu demokratického státu není vztažena jen na stát, ale obsahuje i ochranu základních práv a svobod občanů. Je konstatováno, že pouze suverénní stát může poskytnout účinnou ochranu svým občanům, jejich základním právům a svobodám. Toho lze dosáhnout pouze za předpokladu, že demokratické ústavní zřízení je chráněno prostředky trestního práva, aby nemohlo být dosaženo změny režimu násilným, nedemokratickým jednáním. Pokud se zaměříme na jednotlivé trestné činy s prvky terorismu, již v ustanovení § 309 Vlastizrada je vypuštěn pojem záškodnictví (oproti předchozí normě) a je zde definován pojem teroristický útok. Je upravena i výše trestní sazby vzhledem k závažnosti tohoto jednání. Ustanovení § 311 Teroristický útok je pak vyjádřením nové situace ve světě, kdy počet teroristických útoků stoupá, a trestné činy spáchané formou teroristického útoku mají mezinárodní přesah. Na tuto skutečnost reaguje i zákonodárce, který zaznamenal stále nebezpečnější projevy terorismu, mířícího k podstatě demokracie a demokratického zřízení jednotlivých států, případně mezinárodních společenství či mezinárodních organizací. Na tento celosvětový problém byly nuceny jednotlivé státy reagovat, neboť teroristické útoky přesahují možnosti vnitrostátních úprav trestního práva a bylo potřeba jednat na základě společných postupů v boji proti terorismu. To se děje prostřednictvím mezinárodních smluv a dalších dohod, které upravují boj proti mezinárodnímu terorismu, zavazují státy ke společným postupům a vzájemné informovanosti. O těchto dohodách a smlouvách se zmíním ve své práci v další kapitole³⁹.

2.2. Srovnání s vybranými zeměmi

V této podkapitole velice stručně zmíním podobu právní úpravy vybraných zemí ve vztahu k teroristickým trestným činům.

---

³⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 40/2009 Sb., dostupná v programu ASPI

2.2.1. Slovensko

Právní úprava slovenského trestního zákona č. 300/2005Z.z., Trestný zákon vymezuje trestné činy spojené terorismem v ustanovení § 140b, kde je stanoveno: „*Trestné činy terorizmu sú trestný čin založenia, zosnovania a podporovania teroristickej skupiny podľa § 297, trestný čin terorizmu a niektorých foriem účasti na terorizme podľa § 419, zločin spáchaný členom teroristickej skupiny a zločin spáchaný z osobitného motívu podľa § 140 písm. e).*“

V ust. § 129 odst. 5 pak slovenský trestní zákon vymezuje pojem teroristická skupina, kterou se pro účely tohoto zákona rozumí strukturovaná skupina nejméně tří osob, která existuje během určitého časového období pro účely spáchání trestného činu teroru anebo trestného činu terorismu.

Trestný čin terorismu je uveden v Dvanácté hlavě Trestné činy proti mieru, proti ľudskosti, trestné činy proti terorizmu, extrémizmu a trestné činy vojnové, prvý diel Trestné činy proti mieru a ľudskosti, trestné činy terorizmu a extrémizmu, v ust. § 419 Terorizmus a niektoré formy účasti na terorizme.

V odstavci prvním jsou uvedeny obligatorní znaky skutkové podstaty, které podmiňují spáchání trestného činu terorismu a některých forem účastí na jeho spáchání. V odstavci druhém vymezuje trestní zákon formy účasti na těchto trestných činech. Odstavec třetí a čtvrtý uvádí okolnosti přitěžující, kdy je jasně a konkrétně stanoven trest za spáchání teroristického trestného činu, a to odnětí svobody na doživotí, pokud bude trestný čin spáchán za daných podmínek.

V ust. § 39 jsou uvedeny podmínky pro případné mimořádné snížení trestu pachatelům těchto trestných činů. V odst. 3 tohoto ustanovení je stanoveno, že soud nesmí uložit v případě spáchání vyjmenovaných trestných činů, mezi nimiž je i trestný čin terorismu a některých forem účastí na terorismu podle ust. § 419 odst. 3 a 4, trest odnětí svobody kratší než 20 let.

Z výše uvedeného lze vyvodit, že právní úprava Slovenské republiky je oproti našemu platnému a účinnému trestnímu zákoníku konkrétnější, srozumitelnější, s jasně vymezenými pojmy, například pojem teroristický trestný čin, teroristická skupina a jaký trest, při naplnění podmínek stanovených zákonem, bude uložen.

2.2.2. Německo

Základním předpisem, který upravuje stíhání teroristických skupin, je německý trestní zákoník (dále jen „StGB“), konkrétně v ustanovení §129 a násl. V § 129 je stanoveno: „*Trestného činu se dopouští ten, kdo založí uskupení, jehož cíl a činnost směřují k páčání určitých trestných činů, či se takového uskupení účastní jako jeho člen nebo získává členy či podporovatele takového uskupení.*“, přičemž uskupení lze definovat jako spojení alespoň 3 osob. Skupina musí mít minimální stupeň organizovanosti, musí existovat po určitou dobu, musí zde být společná vůle členů skupiny k páčání této trestné činnosti a musí sledovat konkrétní účel. Německá právní úprava klade důraz na to, aby byly naplněny všechny výše uvedené podmínky, pouze jedna z nich nestačí. Postižitelná je také osoba, která tomuto uskupení napomáhá, podporuje ho, podílí se ně něm či získává nové členy.

Zajímavostí je, že německý trestní zákoník, konkrétně v ustanovení § 129b StGB, rozlišuje dva druhy teroristických spolčení, a to na uskupení v rámci států EU a v rámci států mimo EU.⁴⁰

---

⁴⁰ Časopis Státní zastupitelství, ročník 13 č. 5 (2015), str. 10-14: Pravomoci nejvyššího spolkového státního zástupce v Německu se zaměřením na vyšetřování trestných činů proti státu.

3. TRESTNÉ ČINY S RASOVÝM PODTEXTEM

I v této kapitole si dovolím pro ilustraci malé ohlédnutí do historie trestních zákonů ve vztahu k trestným činům s prvky extremismu. Pokud nahlédneme do zákona 117/1852 ř.z. Zákon ze dne 27. května 1852, o zločinech, přečinech a přestupcích, ve znění předpisů jej měnících a doplňujících ke dni 1. 1. 1927, je složité dovodit z dnešního pohledu prvky „extremismu“ a jejich postih. Za jednání, která se dají kvalifikovat jako extremistický projev, se dá považovat jednání obsažené v Hlavě deváté O veřejném násilí v ustanoveních § 76 zákona o zločinech, přečinech a přestupcích, kde ten, kdo: „*a) Násilným jednáním proti shromáždění k projednávání veřejných věcí vládou svolanému, proti soudu nebo jinému veřejnému úřadu, přičemž zločin veřejného násilí se spáchá v těchto případech: První případ: Když někdo sám o sobě, nebo spojiv se s jinými, shromáždění k projednávání veřejných věcí vládou svolané, soud nebo jiný veřejný úřad v jeho se sejíti, v jeho trvání nebo působnosti násilně ruší nebo mu překáží, nebo na jeho usnesení nebezpečným vyhrožováním působiti hledí, ač není-li čin ten jiným těžším zločinem, bude potrestán těžkým žalářem od 1 do 5 let, při přitěžujících okolnosti maximálně na 10 let.*“

Nebo jednání podle ustanovení § 78 téhož zákona: „*b) Násilným jednáním proti korporacím zákonně uznaným nebo proti shromážděním, jež se konají za spolupůsobení nebo pod dohledem veřejného úřadu, Druhý případ: Týmž zločinem vinným se stává ten, kdo se dopustí činu některého v § 76 naznačeného proti korporacím zákonně uznaným nebo proti shromážděním, jež se konají za spolupůsobení nebo pod dohledem veřejného úřadu*“ (§ 78 téhož zákona), případně jednáním podle ustanovení § 81 téhož zákona: „*c) Násilným vztažením ruky na osoby vrchnostenské nebo nebezpečným jim vyhrožováním ve věcech úředních, Třetí případ: Když někdo sám o sobě, nebo když i více lidí, avšak nesrotivše se, některé z osob v § 68 jmenovaných u vykonávání rozkazu vrchnostenského nebo při konání jejího úřadu nebo služby v tom obmyslu, aby výkon ten byl zmařen, nebezpečnou pohrůžkou nebo skutečným násilným vztažením ruky, byť i beze zbraně a bez poranění, se zprotiví; anebo některého z činů těchto se dopustí, aby vynutil nějaké úřední jednání nebo konání služby.*“ Za zmínku stojí ještě ustanovení § 80 zákona, kde je stanoveno: „*Vybízel-li kdo k některému činu v § § 76 až 78*

naznačenému řečmi, veřejně nebo před více lidmi pronesenými, nebo díly tiskovými, rozšiřovanými vyobrazeními nebo spisy, podněcoval-li k tomu nebo někoho svéstí hleděl, a nebylo-li působení toto s nijakým jiným zločinným podniknutím spojeno, a zůstalo-li bez výsledku (§ 9), má se v případech v § 76 uvedených uznati na žalář od jednoho až do pěti let, v případech však uvedených v § 78 od šesti měsíců až do jednoho roku.“

I v následujícím zákoně č. 86/1950 Sb. Trestní zákon ze dne 12. července 1950 najdeme trestné činy, které již konkrétněji vyjadřují ve svých skutkových podstatách, ať základních či kvalifikovaných, zájem společnosti na ochraně práv svobod jednotlivce, nicméně je zřejmá i tehdejší politická situace a jasné směřování tehdejšího Československa k socialismu a komunismu. Jako první lze uvést ustanovení Hlavy první, Trestné činy proti republice, Oddíl první, Trestné činy proti základům republiky a to ustanovení § 81 Pobuřování proti republice kde je stanoveno: „*Kdo z nepřátelství k lidově demokratickému řádu, a) veřejně nebo nejméně dvě osoby pobuřuje proti republice, proti její samostatnosti, lidově demokratickému státnímu zřízení nebo společenskému řádu, proti vymoženostem pracujícího lidu dosaženým při výstavbě socialismu, proti územní celistvosti nebo obranyschopnosti republiky, nebo b) úmyslně umožňuje nebo usnadňuje šíření takového pobuřujícího projevu, bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce až tři léta“.*

Dalším ustanovením je § 83 trestního zákona Podpora a propagace fašismu a podobných hnutí. Podpora a propagace fašismu a podobných hnutí: „*Kdo podporuje nebo propaguje fašismus, nacismus nebo podobné hnutí, které směřuje nebo vede k potlačení práv a svobod pracujícího lidu nebo které hlásá národnostní, náboženskou nebo rasovou zášť, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let“.*

V oddíle pátém Trestné činy zvláště ohrožující pořádek ve věcech veřejných můžeme najít trestný čin podle ustanovení § 116 Útoky proti skupinám obyvatelů v základní skutkové podstatě: „*Kdo užije násilí nebo pohrůžky násilí proti skupině obyvatelů republiky pro jejich národnost, rasu nebo náboženství anebo pro to, že jsou bez vyznání nebo stoupenci lidově demokratického řádu, bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce až tři léta“*, ustanovení § 117 : „*Kdo užije proti*

jinému násilí nebo pohrůžky násilí nebo mu způsobí újmu na majetku pro jeho národnost, rasu nebo náboženství anebo pro to, že poškozený je bez vyznání nebo stoupencem lidově demokratického řádu, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta“, resp. ustanovení § 119: *„Kdo veřejně hanobí skupinu obyvatelů republiky pro jejich národnost, rasu nebo náboženství anebo pro to, že jsou bez vyznání nebo stoupenci lidově demokratického řádu, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.“*, přičemž v odstavci 2) *„bude odnětím svobody na pět až deset let pachatel potrestán, dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 tiskem, filmem, rozhlasem nebo jiným podobně účinným způsobem.“* Ustanovení § 126 Hanobení národa a rasy definuje tento trestný čin takto: *„Kdo veřejně hanobí některý národ nebo jeho jazyk nebo některou rasu, takže to může vzbudit veřejné pohoršení, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.“*

V trestním zákoně č.140/1961 Sb., Trestní zákon ze dne 29. listopadu 1961, byly trestné činy s rasovým a extremistickým podtextem upraveny především v Hlavě páté Trestné činy hrubě narušující občanské soužití, v ustanovení § 196 Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci, kde je v základní skutkové podstatě ustanovení odstavce 2) uvedeno: *„Kdo užije násilí proti skupině obyvatelů nebo jednotlivci nebo jim vyhrožuje usmrcením, ublížením na zdraví nebo způsobením škody velkého rozsahu pro jejich politické přesvědčení, národnost, příslušnost k etnické skupině, rasu, vyznání nebo proto, že jsou bez vyznání, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta“*. V ustanovení § 198 Hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení zákon říká: *„Kdo veřejně hanobí a) některý národ, jeho jazyk, některou etnickou skupinu nebo rasu, nebo b) skupinu obyvatelů republiky pro jejich politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že jsou bez vyznání, (...)“* resp. v ustanovení § 198a Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod kde: *„Kdo veřejně podněcuje k nenávisti k některému národu, etnické skupině, rase, náboženství, třídě nebo jiné skupině osob nebo k omezování práv a svobod jejich příslušníků, (...) v odstavci 3) (...) a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem, nebo b) účastní-li se aktivně činnosti skupin, organizací nebo sdružení, které hlásají diskriminaci, násilí nebo rasovou, etnickou nebo náboženskou nenávist“*.

V Hlavě sedmé Trestné činy proti životu a zdraví byla úprava trestných činů obsahujících skutkovou podstatu, s prvky rasovými a extremistickými, vymezena v ustanovení § 219 Vražda v odst. 1, odst. 2 písm. g): „*Kdo jiného úmyslně usmrtí, (...) a spáchá-li takový čin na jiném pro jeho rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je bez vyznání*“. Dalším ustanovením byl § 221 odst. 1, odst. 2 písm. b): „*Kdo jinému úmyslně ublíží na zdraví, (...), spáchá-li takový čin na jiném pro jeho rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je bez vyznání*“, a dále § 222 odst. 1, odst. 2 písm. b): „*Kdo jinému úmyslně způsobí těžkou újmu na zdraví, (...), spáchá-li takový čin na jiném pro jeho politické přesvědčení, národnost, příslušnost k etnické skupině, rasu, vyznání nebo proto, že je bez vyznání*“.

V Hlavě osmé Trestné činy proti svobodě a lidské důstojnosti, Oddílu prvním, Trestné činy proti svobodě se jedná o ustanovení § 235 Vydírání v odst. 1, odst. 2 písm. f): „*Kdo jiného násilím, pohrůžkou násilí nebo pohrůžkou jiné těžké újmy nutí, aby něco konal, opominul nebo trpěl, (...) spáchá-li takový čin na jiném pro jeho rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je bez vyznání*.“

Hlava desátá upravovala Trestné činy proti lidskosti, kde v ustanovení § 260 Podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka uvádí v odst. 1: „*Kdo podporuje nebo propaguje hnutí, které prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod člověka nebo hlásá národnostní, rasovou, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob, (...), v odst. 2 pak „spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 tiskem, filmem, rozhlasem, televizí nebo jiným podobně účinným způsobem*“. V ustanovení § 261 bylo uvedeno: „*Kdo veřejně projevuje sympatie k hnutí uvedenému v § 260, (...)*“ a v ustanovení § 261a : „*Kdo veřejně popírá, zpochybňuje, schvaluje nebo se snaží ospravedlnit nacistické nebo komunistické genocidium nebo jiné zločiny nacistů nebo komunistů proti lidskosti, (...)*“.

Je evidentní, že zákon č. 140/1961 Sb. Trestní zákon, který svou účinností přesáhl dobu socialistického Československa, polistopadové změny a přechod k demokratické společnosti, již reaguje na mezinárodní smlouvy, kterými bylo

Československo mezinárodně vázáno. Pokud se chtělo řadit mezi země, byť se socialistickým zřízením, ale mezi země „demokratické“, muselo k těmto mezinárodním smlouvám dobrovolně či z politických důvodů přistoupit. Po listopadových změnách v roce 1989, zcela v souladu s novým demokratickým zřízením, byla již zakomponována lidská práva a svobody, včetně přesně vymezené právní kvalifikace ve výše uvedených skutkových podstatách, s vymezením trestnosti a trestu. Zároveň se začalo pracovat na nové podobě normy, která by již jasně vymezila společensky škodlivé jednání, posoudila míru jejich škodlivosti (dříve nebezpečnosti) pro společnost a přehodnotila toto jednání v kontextu s Listinou základních práv a svobod, mezinárodními úmluvami, kterými byla Česká republika vázaná. Tyto změny byly obsaženy v novém zákoně č.40/2009 Sb. Trestní zákoník.

Pro další výklad a výčet trestných činů posuzovaných již podle současně platného a účinného trestního zákona č.40/2009 Sb., je potřeba zmínit jakési vymezení pojmu extremismus tak, jak jej chápe právní věda resp. jak je potřeba nahlížet na extremistickou trestnou činnost a trestné činy s rasovým podtextem při stanovení právní kvalifikace jednání pachatelů. Případně jaké znaky je třeba v jeho jednání nalézt.

*„V právu není pojem extremismus nijak definován. Zejména v souvislosti s rasově motivovanou trestnou činností se můžeme setkat s pojmem **extremistická trestná činnost nebo trestná činnost s extremistickým podtextem**. Pod tímto pojmem Ministerstvo vnitra rozumí ty formy trestné činnosti, o nichž je důvod se domnívat, že byly extremistickými postoji motivovány nebo ovlivněny. Alternativně lze v řadě případů používat i pojmu kriminalita motivovaná rasovou, národnostní nebo jinou sociální nenávistí. Jde o jednání, které naplňuje znaky skutkové podstaty trestného činu nebo přestupku a jeho pohnutkou je apriorní nenávist vyplývající z příslušnosti adresáta útoku k rase, národnosti, náboženství, třídě či jiné sociální skupině, přičemž specifickým typem zařaditelným do této kategorie kriminality jsou také útoky proti symbolům či představitelům existujícího společenského systému, jsou-li motivovaná apriorní nenávistí vůči němu“.*⁴¹

---

⁴¹ Ministerstvo vnitra ČR, Odbor bezpečnostní politiky, cit. dne 25.11.2010 (dostupné na <http://www.mvcr.cz/clanek/co-je-extremismus.aspx>)

Pro trestné činy spojené s extremismem je typické, že se jedná o formy trestné činnosti, u kterých je důvodné podezření, že se jedná o protiprávní jednání motivované extremistickými postoji. Alternativně lze používat i pojmu trestné činy motivované rasovou, národnostní nebo jinou sociální nenávisť, kdy se jedná o obdobu tzv. *hate crimes*, což je termín používaný kriminologií angloamerického původu. V podstatě se jedná o trestné činy motivované společenskými předsudky vztahujícími se k rase, náboženství, pohlaví, sexuální orientaci, národnosti a etnické příslušnosti či jiné odlišnosti. V České republice se většinou používá termín trestné činy spojené s extremismem, trestné činy s extremistickým podtextem nebo trestné činy páchané z rasových, národnostních nebo jiných nenávislivých pohnutek.⁴²

Společným znakem trestných činů rasově motivovaných je porušování základních lidských práv a svobod člověka. Tato práva jsou vyjádřena rovností lidí bez rozdílů národnosti, jazyka, rasy, politického přesvědčení a náboženství, tak jak jsou vyjádřeny v Listině základních práv a svobod. Mezi trestné činy, které mohou být páchany v souvislosti s extremismem, popřípadě rasově motivovaným jednáním, lze ve zvláštní části zákona č. 40/2009Sb., trestní zákoník najít tyto:

hlava první trestné činy proti životu a zdraví:

- Vražda § 140 trestního zákoníku
- Těžké ublížení na zdraví § 145 trestního zákoníku
- Ublížení na zdraví § 146 trestního zákoníku
- Mučení a jiné nelidské kruté zacházení § 149 trestního zákoníku

hlava druhá trestné činy proti svobodě, právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství, díl I trestné činy proti svobodě:

- Zbavení osobní svobody § 170 trestního zákoníku
- Omezování osobní svobody § 171 trestního zákoníku
- Zavlčení § 172 trestního zákoníku
- Vydírání § 175 trestního zákoníku

---

⁴² CHMELÍK, J. a kolektiv. *Extremismus*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-376-6, str. 27

hlava pátá trestné činy proti majetku:

- Poškození cizí věci § 228 trestního zákoníku

hlava desátá trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných, díl 5 trestné činy narušující soužití lidí:

- Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci § 352 trestního zákoníku
- Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob § 355 trestního zákoníku
- Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo omezování jejich práv a svobod § 356 trestního zákoníku

hlava třináctá trestné činy proti lidskosti, proti míru a válečné trestné činy, díl 1 trestné činy proti lidskosti:

- Genocidium § 400 trestního zákoníku
- Útok proti lidskosti § 401 trestního zákoníku
- Apartheid a diskriminace skupiny lidí § 402 trestního zákoníku
- Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka § 403 trestního zákoníku
- Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka § 404 trestního zákoníku
- Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia § 405 trestního zákoníku⁴³

Uvedené trestné činy, jak je výše uvedené, jsou součástí platného a účinného zákona č. 40/2009Sb., trestní zákoník. Trestným činem je podle § 13 tohoto zákona protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.

Tento výčet trestných činů nelze označit za konečný, neboť do trestných činů spojovaných s extremistickým jednáním lze zařadit i trestný čin Výtržnictví podle § 358, který v základní skutkové podstatě obsahuje jednání, kdy pachatel hrubým způsobem ruší přípravu, průběh, nebo zakončení organizovaného

---

⁴³ CHMELÍK, J. a kolektiv. *Extremismus*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-376-6, str. 170

sportovního utkání, shromáždění, nebo obřadu lidí. Tedy jednání, které v České republice není ojedinělé, zejména v souvislosti s organizovanými skupinami jako jsou hooligans, skinheads a další anarchistické skupiny levice i pravice, které se takových akcí účastní.

Všechny uvedené trestné činy postihují rasově motivované trestné jednání pachatele. U některých trestných činů je tento rasový motiv vyjádřen již v základní skutkové podstatě (např. § 400, § 401, § 402, § 403, § 404 a § 405), ostatní trestné činy mají rasový motiv vyjádřený v kvalifikovaných skutkových podstatách - v dalších odstavcích, kdy jsou uvedeny okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby.

V České republice jsou páchány trestné činy s rasovým podtextem směřující k potlačení práv a svobod občanů, avšak některé z výše jmenovaných nebyly v uplynulé době zaznamenány (viz Příloha č. 4).

V další části kapitoly se proto zaměřím na vybrané trestné činy obsahující a postihující ve skutkové podstatě rasově motivované jednání. Dále porovnáám náhled zákonodárce na toto jednání v předchozích platných úpravách, a to dle zákona č. 1950, dále zákona č. 140/1961Sb., trestní zákon a zákona č. 40/2009Sb., trestní zákoník. Úvodem považuji za vhodné osvětlit některé termíny, které jsou obsaženy ve skutkových podstatách trestných činů, vymezených v zákoně č.40/2009 Sb. tak, jak je zákonodárce vysvětluje při posouzení trestnosti a posouzení, zda byl naplněn znak skutkové podstaty v dostatečné míře.

Rasou se zde míní skupina lidstva, lišící se od jiné různými typickými znaky. Ty se mohou týkat například vzhledu, barvy pleti, vlasů, tvaru nosu, ale i temperamentu. Pojem rasa je nutno v souladu s článkem 3 odst. 1, článkem 24 a článkem 25 Listiny základních práv a svobod, Mezinárodním paktem o občanských a politických právech číslo 120/1996Sb., Mezinárodní úmluvou o odstranění všech forem rasové diskriminace č. 95/1974Sb. a Mezinárodní úmluvou o potlačení a trestání zločinu apartheidu číslo 116/1976Sb. vztáhnout i na všechny rasové podskupiny.

Etnickou skupinou je historicky vzniklá skupina lidí, kterou spojuje společný původ, zvláštní kulturní znaky (jazyk), mentalita a tradice. Příslušníci etnické skupiny mají povědomí o vzájemné sounáležitosti a zároveň odlišnosti od jiných společenství lidí. Etnická skupina žije zpravidla v početní menšině, v rámci jiného společenství.

Národností se rozumí příslušnost jednotlivce k určitému národu, kdy za národ se považuje společenství lidí, které se vyznačuje společnými dějinnými osudy, pospolitostí ekonomického života, specifickou kulturou a psychickými rysy při vědomí vlastní existence jako národa.

Politické přesvědčení souvisí se základním právem každého na sdružování, vyplývajícím z článku 20 Listiny základních práv a svobod, podle kterého mají občané právo zakládat politické strany a politická hnutí.

Vyznáním je aktivní, ale i pasivní vztah k určitému konkrétnímu náboženství jako všeobecné teorii a výkladu světa podávanému určitou církví.

Osobou bez vyznání se rozumí jednatel, který uvědoměle odmítá jakékoli náboženství a víru.

Hnutí definoval doc. JUDr. Chmelík, PhD. ve své publikaci *Extremismus* takto: „*Hnutím (extremistickým hnutím) se rozumí neoficiální, více či méně pevné sdružení občanů, stejných nebo podobných extrémních názorů, na společenské vztahy, postavení národa, člověka, náboženství ve společnosti, usilující o prosazení svých názorů a cílů, a to i za využití různých i protiprávních prostředků.*“⁴⁴

1) trestný čin Vražda podle ustanovení § 140 trestního zákoníku

Rasově motivovaná pohnutka je u tohoto trestného činu vymezena v odst. 1, odst. 3 písm. g): „*kdo jiného úmyslně usmrtí, (...) spáchá-li tento čin na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání, nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání*“ (...) bude potrestán odnětím svobody na patnáct až dvacet let nebo výjimečným trestem⁴⁵. Tato zvlášť přitěžující okolnost navazuje na článek č. 1 Listiny základních práv a svobod, podle kterého jsou lidé svobodní a rovní v důstojnosti i v právech, a to bez ohledu na jejich politické přesvědčení, národnost, příslušnost k etnické skupině, rasu a náboženské vyznání.

2) trestný čin Těžké ublížení na zdraví podle ustanovení § 145 trestního zákoníku

---

⁴⁴ CHMELÍK, J. a kolektiv. *Extremismus*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-376-6, str. 23

⁴⁵ ŠÁMAL, P. a kolektiv. *Trestní zákoník II, komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2010. ISBN 978-80-7400-178-9, str. 1295

Rasově motivovaná pohnutka je vyjádřena v ustanovení odstavce 1, odst. 2 písm. f) „*kdo jinému úmyslně způsobí těžkou újmu na zdraví, (...) spáchá-li tento čin na jiném pro jeho skutečnou a domnělou rasu příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání, nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání*“ (...) bude potrestán odnětím svobody na pět až dvanáct let“⁴⁶.

K těmto znakům zvláště přitěžujících okolností kvalifikované skutkové podstaty lze uvést, že pachatel zde vždy jedná v přímém úmyslu, z některé z těchto pohnutek, ale následek (resp. účinek), zde může být způsoben v úmyslu eventuálním.

3) trestný čin Ublížení na zdraví podle ustanovení § 146 trestního zákoníku

Rasově motivovaná pohnutka je vyjádřena v ustanovení odstavce 1, odst. 2 písm. e) „*kdo jinému úmyslně ublíží na zdraví, (...) spáchá-li tento čin na jiném pro jeho skutečnou a domnělou rasu příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání, nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání*“ (...) bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let“⁴⁷.

V podrobnostech lze odkázat na předchozí ustanovení § 145 trestního zákoníku, jediným rozdílem je intenzita způsobení újmy na zdraví poškozeného pachatelem.

4) Trestný čin Omezování osobní svobody podle ustanovení § 171 trestního zákoníku

Rasově motivovaná pohnutka je vyjádřena v ustanovení odstavce 1, odstavce 3 písm. b) „*kdo jinému bez oprávnění brání užívat osobní svobody a spáchá-li tento čin na jiném pro jeho skutečnou a domnělou rasu příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání, nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání*“ (...) bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až osm let“⁴⁸.

Objektem tohoto trestného činu je osobní svoboda ve smyslu volného pohybu člověka, tedy v tomto případě pachatel omezuje bez oprávnění osobní

---

⁴⁶ ŠÁMAL, P. a kolektiv. *Trestní zákoník II, komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2010. ISBN 978-80-7400-178-9, str. 1359

⁴⁷ ŠÁMAL, P. a kolektiv. *Trestní zákoník II, komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2010. ISBN 978-80-7400-178-9, str. 1372

⁴⁸ ŠÁMAL, P. a kolektiv. *Trestní zákoník II, komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2010. ISBN 978-80-7400-178-9, str. 1536

svobodu jiného pro okolnosti vymezené v odstavci 3 písm. b) tohoto ustanovení a jedná vždy v přímém úmyslu ve vztahu k některé z těchto pohnutek.

5) trestný čin Vydírání podle ustanovení § 175 trestního zákoníku

Rasově motivovaná pohnutka je zde vyjádřena v ustanovení odstavce 1, odst. 2 písm. f) „*kdo jiného násilím, pohrůžkou násilí, nebo pohrůžkou jiné těžké újmy nutí, aby něco konal, opominul, nebo trpěl a spáchá-li tento čin na jiném pro jeho skutečnou a domnělou rasu příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání, nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání*“ (...) bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až osm let⁴⁹.

Objektem tohoto trestného činu je svobodné rozhodování člověka. Speciálním k tomuto trestnému činu je ustanovení § 176 trestního zákoníku Omezování svobody vyznání, které upřesňuje spáchání trestného činu tím, že donucuje osobu k aktivní účasti na náboženském úkonu, ve zdržování od takové účasti, nebo v jiném bránění užívání svobody vyznání, kdy prostředkem tohoto nátlaku je použití násilí, pohrůžka násilím, nebo pohrůžka jinou těžkou újmu.

6) trestný čin Porušení tajemství listin a jiných dokumentů uchovávaných v soukromí podle ustanovení § 183 trestního zákoníku

Rasově motivovaná pohnutka je vyjádřena v ustanovení odstavce 1, odstavce 3 písm. b) „*kdo neoprávněně poruší tajemství listiny nebo jiné písemnosti, fotografie, filmu nebo jiného záznamu, počítačových dat a nebo jiného dokumentu uchovávaného v soukromí jiného tím, že je zveřejní, zpřístupní třetí osobě nebo je jiným způsobem použije* (...) spáchá-li tento čin vůči jinému pro jeho skutečnou a domnělou rasu příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání, nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání“ (...) bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo peněžitým trestem⁵⁰.

7) trestný čin Poškození cizí věci podle ustanovení § 228 trestního zákoníku

---

⁴⁹ ŠÁMAL, P. a kolektiv. *Trestní zákoník II, komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2010. ISBN 978-80-7400-178-9, str. 1571

⁵⁰ ŠÁMAL, P. a kolektiv. *Trestní zákoník II, komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2010. ISBN 978-80-7400-178-9, str. 1634

Rasově motivovaná pohnutka je vyjádřena v ustanovení odstavce 1, odstavce 3 písm. b) „*kdo zničí, poškodí, nebo učiní neupotřebitelnou cizí věc a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou, spáchá-li tento čin na jiném pro jeho skutečnou a domnělou rasu příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání, nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání (...) bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta*“.⁵¹

Objektem tohoto trestného činu je vlastnické právo, ve vztahu k úmyslnému poškození věci. Pokud bude jednání pachatele při poškození cizí věci vedeno pohnutkami uvedenými v ustanovení odstavce 3 písm. b), jedná se o přitěžující okolnosti, podmiňující použití vyšší trestní sazby.

8) trestný čin Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle ustanovení § 352 trestního zákoníku

Rasově motivovaná pohnutka je vyjádřena v ustanovení odstavce 2, kdy se jedná o základní skutkovou podstatu, a kde je stanoveno: „*kdo užije násilí proti skupině obyvatelů nebo jednotlivci nebo jim vyhrožuje usmrcením, ublížením na zdraví, nebo způsobením škody velkého rozsahu pro jejich skutečnou nebo domnělou rasu příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání, nebo proto, že jsou skutečně nebo domněle bez vyznání*“ ... *bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta*“.⁵²

Toto ustanovení chrání klidné občanské soužití proti vyhrožování usmrcením, ublížením na zdraví, nebo způsobením škody velkého rozsahu nebo proti použití násilí, přičemž v odstavci 2 tohoto ustanovení je tato ochrana zdůrazněna, jde-li o útoky motivované rasovou, etnickou, národnostní, nebo jinou podobnou příslušností ke skupině. Tato pohnutka nemusí být založena na skutečné příslušnosti jednotlivce, ale postačí, že pachatel tuto příslušnost jen usuzuje z určitých znaků.

9) trestný čin Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle ustanovení § 355 trestního zákoníku

---

⁵¹ ŠÁMAL, P. a kolektiv. *Trestní zákoník II, komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2010. ISBN 978-80-7400-178-9, str. 2066

⁵² ŠÁMAL, P. a kolektiv. *Trestní zákoník II, komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2010. ISBN 978-80-7400-178-9, str. 2990

Rasově motivovaná pohnutka je vyjádřena v ustanovení odstavce 1 písm. a), písm. b) „*kdo veřejně hanobí některý národ, jeho jazyk, některou rasu nebo etnickou skupinu, nebo skupiny osob pro jejich skutečnou nebo domnělou radu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání, nebo proto, že jsou skutečně nebo domněle bez vyznání*“ (...) bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta⁵³.

Předmětem ochrany tohoto ustanovení je klidné občanské soužití bez veřejného hanobení, směřujícímu proti jednomu ze základních lidských práv a to rovnosti lidí bez rozdílu národnosti, jazyka, etnické skupiny, rasy, politického přesvědčení a náboženství. V podstatě jsou zde chráněny stejné zájmy, jež jsou uvedeny v ustanovení § 352 odstavce 2 trestního zákoníku, avšak proti útokům jiné povahy.

V tomto ustanovení je konkrétní vyjádření podmínek stanovených mezinárodní Úmluvou o odstranění všech forem rasové diskriminace⁵⁴. Je zde zdůrazněna přímo ochrana některého národa, jeho jazyka, rasy či etnické skupiny.

10) trestný čin Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle ustanovení § 356 trestního zákoníku

Rasově motivovaná pohnutka je vyjádřena v ustanovení odstavce 1, odstavce 2, odstavce 3 písm. a), písm. b), kde „*kdo veřejně podněcuje k nenávisti k některému národu, rase, etnické skupině, náboženství, třídě, nebo jiné skupině osob, nebo k omezování práv a svobod jejich příslušníků*“. V odstavci 2 je uvedeno „*kdo se k jednání uvedeném v odstavci 1 spolčí nebo srotí*“. V odstavci 3 písm. a), písm. b) je vymezeno „*kdo čin uvedený v odstavci 1 spáchá tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí, nebo jiným obdobně účinným způsobem, nebo účastní-li se aktivně takovým činem činnosti skupiny, organizace, nebo sdružení, které hlásá diskriminaci, násilí nebo rasovou, etnickou, třídní, náboženskou nebo jinou nenávist*“ (...) bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta⁵⁵.

---

⁵³ ŠÁMAL, P. a kolektiv. *Trestní zákoník II, komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2010. ISBN 978-80-7400-178-9, str. 3014

⁵⁴ Úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace, dostupná na <http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/umluva-ras.diskriminace.pdf>

⁵⁵ ŠÁMAL, P. a kolektiv. *Trestní zákoník II, komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2010. ISBN 978-80-7400-178-9, str. 3018

Předmětem tohoto trestného činu je ochrana stejných práv, jako u předchozího ustanovení § 355 trestního zákoníku, přičemž ochrana je poskytována proti tomu, kdo veřejně podněcuje k nenávisti k některému národu, etnické skupině, rase, náboženství, třídě nebo jiné skupině osob, nebo k omezování práv a svobod jejich příslušníků.

Základními pojmy této skutkové podstaty je podněcování a nenávist. Podněcováním je třeba rozumět projev, kterým pachatel zamýšlí vzbudit u jiných osob nenávist k některému národu, etnické skupině, rase, náboženství, třídě nebo jiné skupině osob, nebo k omezování práv a svobod jejich příslušníků. Nezáleží na formě projevu, může být ústní, písemný nebo jiný. Podněcování se může stát přímo, nepřímo i skrytě. Projev, jehož obsahem je podněcování, může být učiněn i prostřednictvím tisku nebo jiného sdělovacího prostředku. Nenávistí rozumíme zvláště silný, negativní, emocionální vztah k některému národu, etnické skupině, rase, náboženství, třídě nebo jiné skupině osob. Třída je zde chápána v sociálním smyslu, jde tedy o sociálně vymezenou skupinu lidí, kteří mají obdobné sociální pozice a status (životní styl, práva, majetek, příjmy, vzdělání a tak dále).

Spolčení nebo sročení ke spáchání činu uvedenému v odstavci 1 tohoto ustanovení je forma přípravy, která je povýšena na dokonaný čin. Pachatel se spolčí nebo srotí proto, aby jednal tak, jak je vymezeno v prvním odstavci tohoto ustanovení, aniž by k tomuto jednání došlo. Pokud tedy dojde ke spolčení nebo sročení není nutné, aby došlo k veřejnému podněcování nenávisti, pokud však k tomuto cíli spolčení a sročení směřovalo.

Aktivní účastí na činnosti skupiny se rozumí podíl na činnosti této skupiny, nestačí pouze projev sympatií, případně pouhé formální členství.

Diskriminací je jakékoli omezování člověka v užívání, nebo ve výkonu jeho základních lidských práv a svobod v oblasti politické, hospodářské, sociální nebo kulturní, zejména na základě jeho pohlaví, sociálního původu, majetku, politického či jiného přesvědčení a smýšlení.

11) trestný čin Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka podle ustanovení § 403 trestního zákoníku

Rasově motivovaná pohnutka je vyjádřena v ustanovení odstavce 1 v základní skutkové podstatě, v odstavci 2 jsou vymezeny přitěžující okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby. V uvedeném ustanovení odstavce 1 je

stanoveno „kdo založí, podporuje nebo propaguje hnutí, které prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod člověka, nebo hlásá rasovou, etnickou, národnostní, náboženskou či třídní zášť, nebo zášť vůči jiné skupině osob“ (...) bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let“⁵⁶.

Ekonomická, sociální a kulturní globalizace, spolu s krizí národního státu probouzí tendence, které odmítají demokracii, liberalismus i právní stát. Tolerance, snášenlivost, ochota připustit u druhých odlišné názory, jiné chování či provokativní vzhled, je považována za jednu ze základních hodnot demokracie. Extrémistické postoje jsou způsobilé svými aktivitami působit přímo nebo dlouhodobě destruktivně na stávající politický systém.

Účelem tohoto ustanovení je bránit se proti takovým rasistickým a xenofobním hnutím, která ohrožují demokratický stát, jeho bezpečnost a bezpečnost občanů. Za hnutí se ve smyslu tohoto ustanovení považuje skupina osob, alespoň částečně organizovaná a orientovaná na dosažení cíle uvedeného v odstavci 1 § 403 trestního zákoníku. Založením hnutí není myšlena jen formální registrace podle zákona, ale i jiné neformální způsoby, například propagace hnutí prostřednictvím internetu. Podporou tohoto hnutí je myšlena podpora materiální nebo morální. Propagací je jednání, kdy se pachatel snaží toto hnutí uvádět ve známost, šířit jeho ideologii mezi lidmi. Může být rovněž uskutečňována přímo nebo nepřímo.

12) trestný čin Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle ustanovení § 404 trestního zákoníku

Rasově motivovaná pohnutka je vyjádřena v základní skutkové podstatě „kdo veřejně projevuje sympatie k hnutí uvedenému v § 403 odstavec 1 trestního zákoníku“ (...) bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta“⁵⁷.

Předmět ochrany je stejný jako u trestného činu podle § 403 trestního zákoníku, veřejným projevem sympatií se rozumí vyjádření pozitivního vztahu či obdivu k tomuto hnutí. Na rozdíl od podpory či propagace tohoto hnutí, však bez úmyslu získávat tomuto hnutí další přívržence, či jinak posilovat jeho pozici.

---

⁵⁶ ŠÁMAL, P. a kolektiv. *Trestní zákoník II, komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2010. ISBN 978-80-7400-178-9, str. 3199

⁵⁷ ŠÁMAL, P. a kolektiv. *Trestní zákoník II, komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2010. ISBN 978-80-7400-178-9, str. 3206

Projevovat sympatie lze i tím, že pachatel nosí symboly těchto hnutí, a to například odznaky, nášivky, oděvy, čepice, ale i tetování či nápisy na holém těle, případně také gesty.

Dalšími ustanoveními zákona č. 40/2009Sb., které obsahují zmínku o trestných činech páchaných na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání, nebo proto, že jsou skutečně nebo domněle bez vyznání, jsou trestné činy v hlavě X, trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných, Díl 8 Některé další formy trestní součinnosti. V ustanoveních § 364 Podněcování k trestnému resp. § 365 Schvalování trestného činu nejsou sice trestné činy páchané na jiném pro skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání, nebo proto, že jsou skutečně nebo domněle bez vyznání výslovně zmíněny, avšak za určitých podmínek by bylo možné pachatele postihnout i podle těchto ustanovení. V ustanovení § 366 Nadržování, § 367 Nepřekažení trestného činu a § 368 Neoznámení trestného činu jsou zmíněny pouze některé z výše uvedených trestných činů, jejichž obsahem kvalifikované skutkové podstaty jsou trestné činy páchané na jiném pro skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání, nebo proto, že jsou skutečně nebo domněle bez vyznání.

V ustanovení § 352 odst. 3, písm. b) Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci, § 355 odst. 2 písm. b) Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob, § 356 odst. 3 písm. a) Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod resp. Ustanovení § 403 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka je zmíněna kvalifikovaná skutková podstata „ (...) *spáchá-li takový čin tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobným účinným způsobem.*“. Jedná se o vyjádření tzv. veřejného spáchání trestného činu, obsaženého v ustanovení § 117 trestního zákoníku kde „*Trestný čin je spáchán veřejně, jestliže je spáchán (...) obsahem tiskoviny nebo rozšiřovaného spisu, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem nebo b) před nejméně třemi osobami*

současně přítomnými“⁵⁸. U některých ustanovení (srovnej § 355, § 356) je znak veřejného spáchání přímo součástí skutkové podstaty vymezení trestného činu. U zbývajících pak lze tento znak dovodit ve vztahu ke zmíněnému ustanovení § 117 trestního zákoníku.

Na závěr této kapitoly lze výše uvedené zobecnit následovně. Společným znakem trestných činů páchaných ve spojitosti s extremismem je útok na základní lidská práva a svobody občanů, především na rovnost občanů bez ohledu na odlišnou rasu, národnost, jazyk, politické přesvědčení či náboženské vyznání. Právě toto je podstatou rasové pohnutky, která je typickým znakem této trestné činnosti. Výše uvedené trestné činy pak ve svých skutkových podstatách jednotlivě řeší postih jednání pachatelů z hlediska trestního práva tím, že vymezují objekt chráněného zájmu, způsob provedení a následek takového trestného činu.⁵⁹

3.1. Vývoj z hlediska úvahy zákonodárce v důvodových zprávách k zákonu

Právní úprava trestního zákoníku č. 86/1950 Sb., Trestní zákon, ze dne 12. 7. 1950 byla do značné míry ovlivněna událostmi po únoru 1948 a je reakcí na tehdejší politickou situaci v zemi, kdy moc je pevně v rukou pracujících, v čele s dělnickou třídou. Trestní zákon v tomto období chránil revoluční vymoženosti pracujícího lidu proti příslušníkům jiných tříd, nově zbavených politické moci. Vyznačoval se především proti zjištění, lhostejnému postoji k práci či občanským povinnostem.⁶⁰ Ačkoli je v důvodové zprávě k tomuto zákonu naznačeno, že zákon by měl oproti předchozí právní úpravě chránit i práva jednotlivce, je zřejmé, že celý tento trestní zákon je koncipován především jako ochrana lidově demokratického zřízení a socialismu.

Určitým posunem v nové úpravě z roku 1950 je zakotvení ustanovení § 116 a § 117, která oproti předchozí právní úpravě poskytuje ochranu jednotlivci i skupině obyvatel proti násilí pro jejich národnost, náboženství, rasu apod. Tedy již došlo ke konkretizaci vyjádření rasové pohnutky ve skutkové podstatě.

---

⁵⁸ ŠÁMAL, P. a kolektiv. *Trestní zákoník I, komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2010. ISBN 978-80-7400-178-9, str. 1155

⁵⁹ CHMELÍK, J. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha: Linde Praha. 2001. ISBN 80-7201-265-7, str. 79

⁶⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 86/1950 Sb., dostupná na http://iuridictum.pecina.cz/w/Trestn%C3%AD_z%C3%A1kon

Z důvodové zprávy k zákonu č. 140/1961 Sb., Trestní zákon, je evidentní posun od lidově demokratického zřízení k socialismu, a takto i zákonodárce koncipoval novou právní úpravu trestního práva. Zároveň s tímto roste úloha socialistické morálky a rozšiřování účasti pracujícího lidu na správě státu, včetně řízení hospodářství.

Zákonodárce přesunul trestné činy s rasovou pohnutkou z hlavy první do hlavy páté, hlavy sedmé a hlavy desáté, z čehož lze usuzovat, že trestné činy proti republice, které v tomto zákoně dostaly své místo v hlavě první, byly v tehdejší době pro zákonodárce důležitější. I přesto tento zákon zachoval úpravu násilných trestných činů, které byly vedeny proti jednotlivcům či skupinám obyvatel a byly motivovány odlišným přesvědčením, národností nebo rasou. Trestné činy rasově motivované jsou uvedeny v hlavě páté, dále v hlavě sedmé a v hlavě desáté tohoto zákona.

Je potřeba zmínit, že tento trestní zákon byl platný i po událostech listopadu 1989, kdy došlo k demokratickým změnám celé společnosti, a vyvstala potřeba novelizovat stávající úpravu novým zákonem, která by tyto změny obsahovala a reagovala tak na nově vzniklou politickou situaci.

K této zásadní změně došlo rekonstrukcí zákonem č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, kde zákonodárce upravil systematiku zákona tak, že v hlavě první jsou opět uvedeny trestné činy proti životu a zdraví, trestné činy proti republice jsou řazeny až do hlavy deváté. Tato skutečnost reflektuje to, že do popředí se s demokratickými změnami ve společnosti opět dostávají základní lidská práva a svobody, a také ochrana jednotlivců i skupin bez ohledu na jejich rasu, národnost, barvu pleti či náboženské vyznání.

3.2. Srovnání s vybranými zeměmi

V této kapitole velice stručně zmíním právní úpravy vybraných zemí ve vztahu k rasově motivovaným trestným činům a trestným činům s rasovým podtextem. Podrobněji se zmíním o právní úpravě Slovenské republiky, neboť Slovenská republika byla součástí Československé federace do 1.1.1993 a vzhledem k tomu, že vychází ze stejných právních poměrů jako Česká republika, je srovnání právních úprav těchto států na místě.

3.2.1. Slovensko

V roce 2005 byl přijat nový hmotně právní kodex č. 300/2005Z.z., Trestný zákon, ve znění pozdějších předpisů, který však nevystihoval dostatečným způsobem rasově motivovanou trestnou činnost. Z tohoto důvodu byla norma novelizována zákonem č. 257/2009 Sb., došlo tak k rozšíření skutkových podstat stávajících trestných činů o skutkové podstaty, které již účinně postihují rasově motivované trestné činy, a zejména protiprávní jednání extremistických skupin.

V této normě byla definována extremistická skupina a tato definice se promítla do jednotlivých ustanovení trestního zákona. Dále došlo k vymezení pojmu extremistický materiál, kterým se rozumí písemné, grafické, obrazové, zvukové nebo obrazově-zvukové vyhotovení materiálů. Patří k nim například texty a prohlášení, vlajky, odznaky, hesla nebo symboly směřující k potlačení základních lidských práv a svobod, programy nebo ideologie skupin a hnutí, materiály, kterými je obhajována, podporována nebo podněcována nenávist, násilí a další projevy rasové nesnášenlivosti. Další změnou, kterou zákon č. 257/2009 Sb. přinesl, je rozšíření okolností zvláštního motivu, který je obecně důvodem ke zpřísnění sankce⁶¹.

V ust. § 129 odst. 3 zákona č. 300/2005Z.z., Trestný zákon, je definována extremistická skupina takto: „*Extrémistickou skupinou sa na účely tohto zákona rozumie spolčenie najmenej troch osôb na účely spáchania trestného činu extrémizmu.*“⁶²

Pojem extremistický materiál je vymezen v ust. § 130 odst. 7 tohoto zákona. Extremistickým materiálem jsou zde myšleny formy, způsoby a projevy v písemných, grafických, obrazových, zvukových anebo obrazovozvukových podobách. V odst. 8 je zakotveno, že jako na extremistický materiál se nahlíží i na kopie, jenž jsou pro svou autentičnost zaměnitelné s originálem.

Trestné činy extremismu jsou konkrétně vymezeny v § 140a zákona č. 300/2005Z.z., Trestný zákon takto: „*Trestné činy extrémizmu sú trestný čin podpory a propagácie skupín smerujúcich k potlačeniu základných práv a slobôd podľa § 421 a 422, výroby extrémistických materiálů podľa § 422a, rozširovania*

---

⁶¹ CHMELÍK, Jan a kol. *Extremismus*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, ISBN 978-80-7380-376-6, str. 208

⁶² § 129 odst. 3 zákona č. 300/2005Z.z., Trestný zákon, dostupný na <http://zakony.judikaty.info/predpis/zakon-300/2005>

*extrémistických materiálov podľa § 422b, prechovávaní extrémistických materiálov podľa § 422c, popierania a schvaľovania holokaustu a zločinov politických režimov podľa § 422d, hanobenia národa, rasy a presvedčenia podľa § 423, podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti podľa § 424, podnecovania, hanobenia a vyhrážania osobám pre ich príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, farbe pleti, etnickej skupine alebo pôvodu rodu podľa § 424a a trestný čin spáchaný z osobitného motívu podľa § 140 písm. d) a f).*⁶³, samotné trestné činy a jejich skutkové podstaty jsou uvedeny v hlavě dvanácté Trestné činy proti mieru, proti ľudskosti, trestné činy proti terorizmu, extrémizmu a trestné činy vojnové, prvý diel Trestné činy proti mieru a ľudskosti, trestné činy terorizmu a extrémizmu.

Slovenská právni úprava definuje pohnutku spáchaní týchto druhů trestných činů stejně, jako právni úprava ČR. Spáchaní trestného činu s rasovým motivem spočívá v úmyslu veřejně podněcovat k násilí nebo nenávisti vůči skupině osob nebo jednotlivci pro jejich příslušnost k rase, národu, národnosti, barvě pleti, příslušností k etnické skupině či náboženského vyznání.⁶⁴

I zde je dle mého soudu na místě konstatovat, že právni úprava Slovenské republiky je oproti té naší dosti podrobnější, konkrétnější a v důsledku i srozumitelnější, ve vztahu k vymezení základních pojmů trestných činů spojených s extremismem.

3.2.2. Německo

Německá úprava zvláštní části trestního zákona obsahuje řadu trestných činů, které postihují extremistickou kriminalitu. Ve Spolkové republice Německo je od 1. 1. 2001 používán pojem politicky motivovaná kriminalita („*Politisch motivierte Kriminalität*“). Trestný čin je označován jako politicky motivovaný, když z okolností jeho spáchaní nebo ze smýšlení pachatele vyplývá, že byl zaměřen proti určité osobě na základě jejího politického smýšlení, národnosti, státní příslušnosti, rasy, barvy pleti, náboženství, světového názoru, původu, sexuální orientace, postižení nebo vzhledu, popř. jejího společenského statusu.

---

⁶³ § 140a zákona č. 300/2005Z.z., Trestný zákon, tamtéž

⁶⁴ Aktuálne otázky trestného zákonodarstva: Zborník príspevkov z celoštátnej konferencie s medzinárodnou účasťou konanej dňa 19. januára 2012, príspevek Doc. JUDr. Dariny Mašľanyové, CSc. – Postih extrémizmu podľa slovenského Trestného zákona

3.2.3. Francie

Rasově motivované protiprávní jednání ve Francii je zakotveno ve francouzském trestním zákoníku v knize II o zločinech a přečinech proti osobám, o zločinech proti lidskosti, o genocidě a další. Genocida a další zločiny proti lidskosti jako deportace, otroctví nebo hromadné a systematické vyhlazování osob, mučení nebo jiné nehumánní jednání, které je vykonáváno z politických, filozofických, rasových nebo náboženských pohnutek jsou trestány doživotní kázní.

Francouzská úprava rozlišuje diskriminaci spáchanou mezi právníckými nebo fyzickými osobami a diskriminace je chápána jako rozlišování fyzických osob z důvodu jejich původu, pohlaví, rodinné situace, zdravotního stavu, postižení, mravů, zvyků, politických názorů, odborové činnosti, jejich příslušnosti nebo nepřislušnosti, skutečné nebo předpokládané k určitému etniku, národu nebo náboženství⁶⁵.

---

⁶⁵ CHMELÍK, Jan a kol. *Extremismus*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, ISBN 978-80-7380-376-6, str. 199

4. POSTUP ORGÁNŮ ČINNÝCH V TRESTNÍM ŘÍZENÍ PŘI ODHALOVÁNÍ A OBJASŇOVÁNÍ TRESTNÉ ČINNOSTI

Boj s terorismem a trestnou činností spojenou s extremismem je v současné době boj nekončící. Jak bylo výše uvedeno, protivník používá stále sofistikovanější metody utajení přípravy, případně realizace samotné akce, v případě extremistických skupin pak stále sofistikovaněji tají připravovanou trestnou činnost, případně i vlastní činnost. Situaci neulehčuje bezpečnostním složkám po celém světě ani fakt, že v rámci vlny migrace, která probíhá již delší dobu, ale svého zatímního vrcholu dosáhla právě v průběhu roku 2015 v souvislosti s válečným konfliktem v Sýrii, se mezi skutečnými uprchlíky z důvodu politických, náboženských případně ekonomických, skrylo mnoho osob, které bojovaly na straně teroristických a extremistických hnutí. Jejich počet není znám. Svědčí to o tom, že i zdánlivě zaostalé státy, případně organizace jsou schopny reagovat na vývoj technologií, na výcvik, technickou a metodickou vybavenost bezpečnostních složek. Boj s teroristy a extremisty je vzhledem ke globalizaci dnešního světa stále obtížnější. Je prakticky na celém civilizovaném světě, aby se v tomto boji spojil, a společnými silami vedl boj prostředky, kterými disponuje, aby ochránil obyvatelstvo civilizovaného světa a jeho hodnoty.

Samozřejmě, že stejná situace je z hlediska bezpečnosti také v České republice. Na vzniklou, a stále složitější situaci musí reagovat příslušné složky. Dá se říci, že kompetentní k tomuto jsou bezpečnostní složky, především Bezpečnostní informační služba, Vojenské zpravodajství a Policie ČR.

V České republice působí zpravodajské služby, a to Bezpečnostní informační služba stojící samostatně, Úřad pro zahraniční styky a informace, který je součástí Ministerstva vnitra a Vojenské zpravodajství, které je součástí Ministerstva obrany. Uvedené úřady jsou zřízeny na základě zákona č. 153/1994 Sb. ze dne 7. července 1994, o zpravodajských službách České republiky.

Samotná činnost zpravodajských služeb je vymezena také v tomto zákoně. Bezpečnostní informační služba zabezpečuje informace o záměrech a činnostech namířených proti demokratickým základům, svrchovanosti a územní celistvosti České republiky, o zpravodajských službách cizí moci, o činnostech ohrožujících státní a služební tajemství, o činnostech, jejichž důsledky mohou ohrozit

bezpečnost nebo významné ekonomické zájmy České republiky, týkající se organizovaného zločinu a terorismu.

Úřad pro zahraniční styky a informace zabezpečuje informace, které mají původ v zahraničí, a jsou důležité pro bezpečnost a ochranu zahraničně politických a ekonomických zájmů České republiky.

Vojenské zpravodajství zabezpečuje informace mající původ v zahraničí, důležité pro obranu a bezpečnost České republiky, o zpravodajských službách cizí moci v oblasti obrany, o záměrech a činnostech namířených proti zabezpečování obrany České republiky, o záměrech a činnostech ohrožujících utajované skutečnosti v oblasti obrany České republiky.

Zpravodajské služby plní další úkoly, pokud tak stanoví zvláštní zákon nebo mezinárodní smlouva, jíž je Česká republika vázána.⁶⁶

Zpravodajské služby podávají prezidentu republiky a vládě jednou za rok, a kdykoliv o to požádají, zprávy o své činnosti. Dále zpravodajské služby předávají prezidentu republiky, předsedovi vlády a příslušným členům vlády v případech zjištění, která nesou odkladu, informace bezprostředně. Státním orgánům a policejním orgánům informace o zjištěních, která náleží do oboru jejich působnosti; to neplatí, jestliže by poskytnutí ohrozilo důležitý zájem sledovaný příslušnou zpravodajskou službou⁶⁷.

Z ustanovení o předávání informací plyne pro příslušné zpravodajské služby povinnost upozornit policejní orgány na trestnou činnost, nebo podezření na ní, které by mohlo znamenat hrozbu jednání teroristického útoku nebo jiné závažné trestné činnosti, mimo jiné spojené i s extremismem.

Policie České republiky je tzv. výkonnou složkou boje proti terorismu a extremismu v České republice. Vše samozřejmě ve spojení a spolupráci s dalšími orgány činnými v trestním řízení - soudy a státními zastupitelstvími na různých úrovních. Z podstaty věci je Policii zákonem č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky v § 2 uloženo chránit životy, zdraví osob a majetek a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropských společenství nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí

---

⁶⁶ § 5 zákona č.153/1994 Sb., dostupné v programu ASPI

⁶⁷ § 8 zákona č.153/1994 Sb., dostupné v programu ASPI

právního řádu (dále jen „mezinárodní smlouva“). Na odhalování, objasňování a vyšetřování trestné činnosti na úseku terorismu a extremismu se podílejí složky Policie České republiky, a to policejní orgány s celostátní působností Útvar pro odhalování organizovaného zločinu, Útvar pro odhalování korupce a finanční kriminality, Národní protidrogová centrála. Dále policejní orgány na úrovni Krajských či Městských ředitelství – Odbory obecné a hospodářské kriminality Služby kriminální policie a vyšetřování, policejní orgány na úrovni Územní odborů a Obvodních ředitelství – oddělení Obecné a hospodářské kriminality Služby kriminální policie a vyšetřování a jednotlivá Obvodní a místní oddělení policie. Každá složka plní své úkoly, které jí byly určeny na základě věcné příslušnosti. Mezi další policejní složky, které zajišťují mezinárodní spolupráci, mimo jiné i v rámci odhalování, objasňování a vyšetřování trestné činnosti na úseku terorismu a extremismu jsou Interpol, Europol a Eurojust.

Jak jsem uvedla výše, činnost Policie České republiky je základem pro odhalování, objasňování a vyšetřování trestné činnosti spojené s terorismem a extremismem. V příloze této práce pak uvádím data ze statistiky Policie ČR, statistické výstupy z let 2010 – 2015, a to z hlediska počtu zjištěných trestných činů. V této statistice není rozlišeno, kolik trestných činů bylo nakonec příslušným soudem pravomocně odsouzeno, případně kolik trestných činů bylo vyřízeno ještě v rámci postupu Policie České republiky. Uvedené statistické ukazatele vypovídají o faktu, zda v souvislosti s výrazným nástupem terorismu, migrace a extremismu ve světě, má tento trend nějaký dopad na bezpečnostní situaci v České republice.

Pokud bychom měli ve stručnosti vyhodnotit zjištěná data, je zřejmé, že zatímco má celková trestná činnost u trestných činů spojených s extremismem napříč ustanoveními trestního zákoníku v průběhu let 2010 – 2015 „stabilní“ hodnoty s mírnými výkyvy, u trestných činů spojených s terorismem je zde zřejmý nárůst od roku 2010 k roku 2015. To vypovídá o bezpečnostní situaci ve světě i v České republice, která nezůstává stranou zájmu osob sympatizujících s teroristy a terorismem obecně.

V boji proti terorismu a extremismu není bezvýznamná ani role Bezpečnostní informační služby, která by jako první měla zachytit informace o zvýšené aktivitě teroristických skupin, případně informace o hrozbě teroristickým útokem, a měla by mít i přehled o situaci na extremistické scéně. O své činnosti pak vydává výroční zprávy o činnosti za jednotlivé roky. Když nahlédneme do výroční

zprávy z roku 2010, zjistíme, že Bezpečnostní informační služba na úseku terorismu nespatořovala pro Českou republiku bezpečnostní problém, a jediné možné „riziko“ bylo v souvislosti s ideologickým působením pomocí internetu, médií, zejména zahraničních arabských televizních stanic. Na úseku pravicového i levicového extremismu dochází podle zprávy Bezpečnostní informační služby v roce 2010 k útlumu, ústupu ze scény. V souvislosti s terorismem Bezpečnostní informační služba nezískala věrohodné informace o plánování teroristického útoku v České republice, ani nezaznamenala žádná rizika v souvislosti s působením ČR na vojenské misi v Afghánistánu. Ze zprávy pro rok 2014 již jasně vyplývá, že hrozba terorismem je považována za vážný problém, a možné ohrožení bezpečnosti i v České republice. To je podle Bezpečnostní informační služby spojeno s nástupem Islámského státu, válečným konfliktem v Sýrii, a s tím spojenou migrační vlnou. Problém vidí zpravodajci v působení muslimských organizací v České republice, kdy někteří z řad muslimů žijících dlouhodobě v České republice odešli jako dobrovolníci bojovat do řad Islámského státu po boku džihádistů, a dále v šíření protimuslimských nálad v zahraničí, Českou republiku nevyjímaje. Sice ještě nedochází k bezprostřednímu ohrožení bezpečnosti České republiky, nicméně zhoršení bezpečnostní situace na tomto úseku je patrné a nástup hrozby teroristického útoku byl označen jako dynamický. Co se týče pravicové i levicové extremistické scény, ta v současné době nepředstavuje žádnou velkou hrozbu. Je patrná jejich roztržičnost a nesourodost. Nicméně pravicoví extremisté obracejí pozornost k islámu, snaží se využít antiislámských nálad ve společnosti k tomu, aby na sebe strhli pozornost, a získali další sympatizanty a podporovatele. Nutno podotknout, že takové tendence dnes již lze ve společnosti zaznamenat. Levicoví extremisté taktéž v tomto období žádnou hrozbu dle Bezpečnostní informační služby nepředstavují, jejich činnost je zaměřena proti státu, systému a státní represí. Jejich aktivita je směřována na způsobení majetkových škod, jako jsou útoky na kamerové systémy, zejména proti vozidlům Policie České republiky a podobně.

4.1. Postup policejních orgánů na úseku trestné činnosti spojené s terorismem

Policie zajišťuje spolu s dalšími bezpečnostními orgány velmi důležitou úlohu v boji proti terorismu. Hlavní odpovědnost v této oblasti spočívá zcela jistě na specializovaných protiteroristických útvech v České republice, zejména na

Útvar pro odhalování organizovaného zločinu. Nicméně dá se říci, že každý další policista v České republice má svou roli v boji proti terorismu, jak vyplývá ze základních úkolů Policie ČR, tedy chránit životy, zdraví a majetek osob, veřejný pořádek, jakožto i předcházet trestné činnosti. Je to dáno i způsobem práce a hierarchií služeb policie, kdy základním článkem je policie pořádková, která se zpravidla dostane na místo události první. Dále, vzhledem k rozdělení jednotlivých úseků v rámci služebního teritoria, a s tím související osobní a místní znalostí, by měla získávat informace, které by mohly nasvědčovat přípravě této závažné trestné činnosti. Samozřejmě, že činnost pořádkové policie nebude ta hlavní, ale podpůrná, servisní s ohledem na to, že prověřování, objasňování a vyšetřování těchto zvlášť závažných zločinů je v gesci republikového útvaru pro boj s organizovaným zločinem.

V rámci své činnosti by Policie ČR měla věnovat zvýšenou pozornost rizikovým faktorům na úseku boje s terorismem, které naznačují, resp. mají indicie směřující k přípravě, pokusu či spáchání trestného činu spojeného s terorismem. Jedná se zejména o důslednou kontrolu cizinců na území republiky, kontrolu jejich pohybu a pobytu, zejména těch z rizikových zemí Středního východu, kontrolu vozidel a jejich osádky, informace o soustředění většího počtu těchto osob na jediném místě (byty, mešity restaurace, kulturní zařízení atd.), vyhodnocení jiné trestné činnosti, která by mohla obsahovat prvky terorismu, resp. mohla by směřovat k budoucímu možnému teroristickému útoku. Dále například informace či prověřování trestné činnosti na úseku padělání dokladů, padělání platebních prostředků, opatřování finanční hotovosti podvodným způsobem, legalizace finančních prostředků získaných jinou trestnou činností, informace o nastraženém výbušném systému, případně hrozby nastražením tohoto systému, i když samotný útok nebyl realizován, pořízování zbraní či vozidel. Nedílnou součástí je i sledování prostředí internetu a veřejných sítí Facebook, Skype a dalších, kde by se mohly vyskytovat indicie k přípravě spáchání teroristického útoku jako návštěva stránek s bojovou tematikou, stránek s návody k výrobě výbušnin a zbraní, stránky k výcviku teroristických skupin, v současné době návštěvy stránek s islámskou tematikou, dále časté návštěvy do zahraničí zejména do rizikových států. Všechny tyto informace by měl útvar pro odhalování organizovaného zločinu vyhodnotit, a na základě toho pak učinit opatření.

4.2. Postup policejních orgánů na úseku trestné činnosti spojené s extremismem

Vzhledem k tomu, že trestných činů páchaných s rasově motivovanou pohnutkou tak, jak bylo naznačeno v předchozích kapitolách, je několik, tak i postupy policejních orgánů jsou různorodé, s ohledem na druh trestné činnosti, způsob spáchání, okolnosti jednání pachatele a informace, které jsou známy v počátku či během prověřování. Co se týče způsobu, jakým se může Policie dozvědět o případu, jedná se zejména o zjevný fyzický útok, oznámení zdravotnického zařízení, oznámení učiněné fyzickou osobou, případně orgánem státní správy či právnické osoby, poškozením majetku, útokem proti cizí věci, ze sdělovacích prostředků, propagací koncertů, demonstrací, propagačních materiálů nebo tiskovin. Dále Policie ČR zjišťuje informace vlastní činností v rámci zásady vyhledávací a to sledováním internetového prostředí, případně vlastní operativní pátrací činností.

„Operativně pátrací činnost spočívá zejména v soustavném získávání, shromažďování, prověřování, popřípadě v rozpracování operativních informací.“⁶⁸

Operativně pátrací činnost se uskutečňuje za použití operativně pátracích prostředků a podpůrných operativně pátracích prostředků. Operativně pátrací prostředky a jejich použití jsou vymezeny v zákoně č.141/1961 Sb., Trestní řád, podpůrné operativně pátrací prostředky a jejich použití jsou vymezeny v zákoně č.283/2008 Sb., O Policii České republiky. V další části se pak zmíním pouze o operativně pátracích prostředcích, neboť pro odhalování, objasňování a vyšetřování trestné činnosti policejními orgány mají podstatně větší význam než podpůrné operativně pátrací prostředky a jejich praktické využití je v rámci činnosti Policie české republiky zásadní.

Samotné operativně pátrací prostředky a podmínky jejich použití jsou pak uvedeny v ustanovení § 158b trestního řádu, kde je stanoveno, že mají za cíl v rámci

---

⁶⁸ Němec, M.: *Kriminalistická taktika pro policisty*. 1. vydání. EUROUNION s.r.o. Praha. 2004. ISBN 978-80-7317-036-3

prověřování zajistit důkazy k tomu, aby mohl být zjištěn pachatel trestného činu. Operativně pátrací prostředky je možno použít pouze pro účely trestního řízení a nesmí sledovat jiný účel, než který je konkrétním trestním řízením sledován. Lze je použít, jen pokud sledovaného účelu nelze dosáhnout jinak. V případě použití operativně pátracích prostředků je třeba dbát co nejmenšího omezení občanských práv a svobod. Operativně pátrací prostředky lze použít jen v řízení o úmyslném trestném činu. Rozumí se jimi předstíraný převod, sledování osob a věcí a použití agenta. Z hlediska odhalování a objasňování trestných činů s prvky extremismu lze využít všechny tři operativně pátrací prostředky, samozřejmě v souladu se zákonem. Předstíraný převod spočívá v předstírání koupě, prodeje nebo jiného způsobu převodu plnění včetně převodu věci, tedy lze tento operativně pátrací prostředek využít k předstíranému prodeji nebo koupě zboží s extremistickou tematikou, případně zbraní. Použití agenta jako operativního pátracího prostředku lze využít při proniknutí do prostředí extremistů, podmínkou však je, že agenta lze použít podle ustanovení § 158e trestního řádu pouze v případě, že je vedeno trestní řízení pro zločin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let, pro trestný čin spáchaný ve prospěch organizované zločinecké skupiny a dle pro taxativně vyjmenované trestné činy uvedené v odstavci jedna tohoto ustanovení. Dalším operativně pátracím prostředkem, který lze použít při odhalování a objasňování trestných činů spojených s extremismem, je sledování osob a věcí, vymezené v ustanovení § 158d trestního řádu. Sledováním osob a věcí se rozumí získávání poznatků o osobách a věcech, prováděné utajovaným způsobem, technickými nebo jinými prostředky. Jedná se o činnost, při které jsou pořizovány zvukové, obrazové nebo jiné záznamy. Sledování lze uskutečnit pouze na základě písemného povolení státního zástupce a to nejdéle na dobu šesti měsíců, přičemž tato doba může být na základě žádosti prodloužena. Při použití tohoto prostředku jsou kladeny vysoké nároky na policisty, kteří dané úkony provádějí, a na důkladné rozpracování plánu na plnění operativních úkonů. Žádoucí v rámci důkazního řízení je předchozí nasazení operativní techniky, případně využití stávajícího kamerového systému např. městské policie, státních institucí a soukromých subjektů.

V neposlední řadě je třeba zmínit i stále diskutované a kontroverzní ustanovení § 88 trestního řádu a ustanovení § 88a trestního řádu Odposlech

a záznam telekomunikačního provozu. V poslední době je toto ustanovení hodně diskutované, protože je vážným zásahem do práv a svobod občanů, a je z pohledu veřejnosti užíváno nad míru. Z mého pohledu je to však ustanovení, které významným způsobem pomohlo a pomáhá odhalovat závažnou trestnou činnost a její pachatele. Odposlech a záznam telekomunikačního provozu, podle § 88 trestního řádu, lze použít v případě trestního řízení pro zločin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let a dále taxativně vyjmenované trestné činy případně jiné trestné činy, k jejichž stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, pokud lze důvodně předpokládat, že jím budou získány významné skutečnosti pro trestní řízení a nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztíženo. Ustanovení § 88a trestního řádu lze využít pro účely trestního řízení vedeného pro trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně tři roky a dále taxativně vyjmenované trestné činy, případně jiné trestné činy, k jejichž stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, zjistit údaje o telekomunikačním provozu, které jsou předmětem telekomunikačního tajemství, anebo na něž se vztahuje ochrana osobních a zprostředkovacích dat, nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztíženo. Základní rozdíl mezi ustanovením § 88a § 88a trestního řádu je ten, že první ustanovení poskytuje možnost získat záznam o budoucím (potencionálním) telekomunikačním provozu, zatímco prostřednictvím § 88a lze získat záznamy o již uskutečněných telekomunikačních provozech.

Zajímavostí u ustanovení § 88a trestního řádu je vývoj právní úpravy tohoto institutu, neboť předcházející právní úprava, účinná do 30. 9. 2012, byla nálezem Ústavního soudu (sp. zn. Pl ÚS 24/11) zrušena pro rozpor se základním právem na respektování soukromého života, konkrétně pro rozpor s čl. 10 odst. 3 a čl. 13 Listiny základních práv a svobod. Ústavní soud vyslovil názor, že dosavadní právní úprava § 88a je nedostatečně určitá, a je potřeba přijmout podrobnější právní úpravu. Ta byla následně přijata a je účinná od 1. 10. 2012 až doposud.

Pokud má tedy odposlech a záznam telekomunikačního provozu pomoci při odhalování, objasňování a následnému odsouzení pachatelů závažné trestné činnosti spojené s extremismem a terorismem, pak je použití tohoto ustanovení

trestního řádu zcela v souladu s požadavkem na ochranu společnosti před pachateli této trestné činnosti. A tedy ho nelze považovat za nepřiměřený zásah do práv a svobod jednotlivce.

5. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE K POTÍRÁNÍ TRESTNÉ ČINNOSTI

Z předchozích kapitol lze zcela jednoznačně konstatovat, že boj proti terorismu a boj proti extremismu v současné době, vlivem globalizace a politické situace, překračuje rámec právních norem jednotlivých států. Tyto státy, pokud chtějí účinně bojovat proti těmto nebezpečným projevům, musí vzájemně spolupracovat na celosvětové úrovni. Boj proti terorismu a extrémismu dosáhl v posledních desetiletích velkého posunu, díky mezinárodnímu propojení. K tomuto slouží především uzavírání mezinárodních smluv a úmluv, které propojují zájmy států v tomto boji. Organizace spojených národů přijala řadu úmluv, které určily legislativní rámec mezinárodní spolupráce. Dosud bylo přijato 13 hlavních mezinárodních konvencí, které vymezily odpovědnost a závazky jednotlivých států v oblasti trestního práva hmotného i v oblasti mezinárodní justiční spolupráce. Většina těchto konvencí byla ratifikována vládou České republiky. Pokud se týče extremismu, významné dokumenty vydala Rada Evropy.

5.1. Mezinárodní spolupráce k potírání terorismu

V rámci mezinárodního boje proti terorismu byly přijaty tyto úmluvy:

- *Úmluva o trestných činech a některých jiných činech spáchaných na palubě civilních letadel* (podepsána v Tokiu, dne 14. září 1963).
- *Úmluva o potlačení protiprávního zmocnění se letadel* (podepsána v Haagu, dne 16. prosince 1970).
- *Úmluva o potlačování protiprávních činů ohrožujících bezpečnost civilního letectví* (podepsána v Montrealu, dne 23. září 1971).
- *Úmluva o zabránění a trestání trestných činů proti osobám požívajícím mezinárodní ochrany včetně diplomatických zástupců* (podepsána v New Yorku, dne 14. prosince 1973). *Úmluva o fyzické ochraně jaderného materiálu* (podepsána ve Vídni, dne 26. října 1979).
- *Mezinárodní úmluva proti braní rukojmí* (podepsána v New Yorku, dne 17. prosince 1979).

- *Protokol o boji s protiprávními činy násilí na letištích sloužících mezinárodnímu civilnímu letectví* (podepsán v Montrealu, dne 24. února 1988 – doplnění Montrealské úmluvy z roku 1971).
- *Úmluva o zamezení nezákonných aktů proti bezpečnosti námořní dopravy* (podepsána v Římě, dne 10. března 1988).
- *Protokol o stíhání nezákonných aktů proti bezpečnosti plovoucích plošin v pevninské mělčině* (podepsán v Římě, dne 10. března 1988).
- *Úmluva o označování plastických trhavin pro účely jejich identifikace* (Podepsána v Montrealu, dne 1. března 1991).
- *Mezinárodní úmluva o potlačování teroristických bombových útoků* (podepsána v New Yorku, dne 15. prosince 1997).
- *Mezinárodní úmluva o potlačování financování terorismu* (podepsána v New Yorku, dne 9. prosince 1999).
- *Mezinárodní úmluva o potlačování činů jaderného terorismu* (podepsána v New Yorku, dne 14. září 2005) – pro ČR dosud nevstoupila v platnost.⁶⁹

Uvedené mezinárodní smlouvy jsou závazné pro Českou republiku, která k nim na základě boje proti terorismu přistoupila a jsou nyní zakotveny do právního pořádku ČR.

Boj proti terorismu v České republice je úzce svázán s Evropskou unií, kde se postupuje v souladu s dalšími dokumenty evropského práva, jako je například Evropská protiteroristická strategie a s ní spojený Akční plán Evropské unie, Strategie proti radikalizaci a rekrutování, Sankční seznamy EU vytvářené v souvislosti se sankcemi proti financování terorismu apod.⁷⁰

5.2. Mezinárodní spolupráce k potírání extremismu

V rámci mezinárodního boje proti extremismu byly vydány a jednotlivými státy ratifikovány dokumenty, které se vztahují k extremistické, rasové problematice. Mezi hlavní, které vydala Organizace spojených národů, patří:

---

⁶⁹

https://cs.wikipedia.org/wiki/Terrorismus#N.C4.9Bkter.C3.A9_mezin.C3.A1rodn.C3.AD_.C3.BA_mluvy

⁷⁰ MVČR Odbor bezpečnostní politiky: Strategie České republiky pro boj proti terorismu (2013), dostupné na www.mvcr.cz

- Mezinárodní pakt o občanských a politických právech č. 120/1976 Sb.
- Všeobecná deklarace lidských práv
- Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech č. 169/1991 Sb.
- Úmluva o zabránění a trestání zločinů genocidia č. 32/1956 Sb.
- Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace č. 95/1974 Sb.
- Úmluva proti mučení a jinému nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání č. 143/1988 Sb.
- Charta OSN č. 30/1947 Sb.
- Deklarace OSN o právech osob příslušejících k národnostním, etnickým, náboženským a jazykovým menšinám

Z dokumentů, které vydala Rada Evropy, a které slouží k ochraně lidských práv a svobod, můžeme jmenovat Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod č. 209/1992 Sb., Úmluvu o nepromlčitelnosti válečných zločinů a zločinů proti lidskosti č. 53/1974 Sb. a Rámcovou úmluvu o ochraně národnostních menšin č. 96/1998 Sb. Evropská unie pak přijala v roce 2000 Směrnici Rady Evropské unie č. 2000/43/EC, která řeší otázku rovného zacházení se všemi osobami, bez ohledu na rasový nebo etnický původ.

Řada dalších dokumentů nebyla jmenována, ale tyto jsou rovněž ve vztahu k rovnému zacházení s osobami bez rozdílů rasy nebo etnicity, a jsou závazné i pro Českou republiku. Skutečnost, kdy Česká republika je vázána těmito smlouvami, k jejichž ratifikaci dal souhlas Parlament České republiky, je zakotvena v základním právním dokumentu Ústava České republiky v čl. 10. V Ústavě České republiky je pak zakotvena i Listina základních práv a svobod, která zahrnuje ustanovení o rovnosti, důstojnosti, svobodě lidí a stejných právech pro všechny⁷¹.

---

⁷¹ CHMELÍK, Jan a kol. *Extremismus*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, ISBN 978-80-7380-376-6, str. 172

6. ZÁVĚR

Terorismus a extremismus jsou zásadní bezpečnostní hrozbou současného světa. Hrozba terorismu, jako metody násilného prosazování politických cílů či jiných cílů (např. náboženských, ekonomických, kriminálních apod.) je trvale vysoká, stejně tak jako vzrůstající hrozba projevů extremismu. Vzhledem k současné politické situaci ve světě, vzhledem ke společensko-ekonomickým podmínkám, zvýšené migraci a zločinnosti, lze očekávat, že počet teroristických útoků a projevů extremismu bude stále narůstat. Teroristické útoky z nedávné minulosti, například ve Francii, v Turecku či v afrických státech jsou toho důkazem. Migrační vlna, která se v současné době přelévá přes Evropu, a která citlivě zasáhla soudržnost evropských států, má za následek rozdělení společnosti. Tím vzrůstá vliv extremistických hnutí a jejich projevů.

Česká republika dosud nebyla vystavena teroristickému útoku, při kterém by došlo ke ztrátě na životech, případně k obrovským škodám na majetku. Stejně tak jediné projevy extremismu byly jen ojedinělé trestné činy jednotlivců nebo občasná svolání demonstrací či pochody krajní levice či krajní pravice, a pokud došlo k nějakému střetu, Policie ČR vždy včas a zákonným způsobem zasáhla.

Rovněž výroční zpráva Bezpečnostní informační služby za rok 2014 nasvědčuje tomu, že zpravodajská služba pečlivě vyhodnocuje stav ohrožení terorismem a extremismem v České republice v kontextu situace ve světě.

Domnívám se, že mnou výše naznačený stav nebude trvat stále. Česká republika je součástí celosvětového boje proti terorismu a je aktivní i v boji proti extremistickým projevům. To by mohlo mít za následek, že se v budoucnu stane terčem teroristů, a nesouhlas se současným politickým stavem by mohl mít za následek i zvýšenou aktivitu extremistů. Proto je dobře, že současná právní úprava, zakotvená v trestním zákoníku č. 40/2009 Sb., obsahuje vymezení trestných činů, které terorismus a extremismus postihují, označuje je jako jednání vysoce společensky škodlivé a pachatele těchto trestných činů postihuje přísnými tresty.

V této práci jsem se snažila uvést stručnou historii, definice terorismu a extremismu, hlavně pak jejich vymezení v právních úpravách platných a účinných v minulosti i současnosti. Jak jsem uvedla, v současné době je právní úprava z hlediska trestního práva dostatečná, nicméně terorismus i teroristé se neustále zdokonalují, jejich strategie, taktika i prostředky přesahují hranice jednotlivých států, a terorismus se tak stává celosvětovým problémem. Stejně tak rozvojem

technologií a komunikačních možností se stává problémem globální propojení extremistů. Problémem v současné době neméně závažným je z mého pohledu také obrovská vlna migrace a přístup některých členských států EU, které svým postojem umožnily nekontrolovatelný pohyb migrantů z rizikových zemí, kteří mohou být do budoucna problémem. Mezi těmito osobami se zcela jistě, díky způsobu jakým se tito migranti do Evropy dostávají, skrývají i osoby, které mají vazby na teroristické organizace a další teroristy. Na tyto skutečnosti bude muset do budoucna reagovat zákonodárce a právní úprava trestního zákoníku ve vztahu k těmto trestným činům nemůže být konečná.

7. RESUMÉ

Terrorism and extremism are underlying safety threat contemporary world. The threat of terrorism like a method of violently assertion political target or other targets (for example religious, economic, criminal..) is permanently high, as so as increasing threat of manifestations of extremism. Due to contemporary political situation in the world, due to social-economic conditions, increased migration and delinquency, we can expect, that the number terrorist attacks and manifestations of extremism will be growing. Terrorist attacks from the recent past, for example in France, in Turkey or African states are proof of it. The result of migration wave, which is contemporary spilling over the Europe and struck the Europe, is that society is divided and there is an increase of influence of extremist movements and their manifestations.

Czech republic wasn't exposed to terrorist attack, in which some people die or enormous property damage and manifestation of extremism was showed just occasional convocation of demonstrations or marches of extreme left or extreme right and if there is some conflict, Police of CR has always in time and lawfully acted.

I suppose that this situation can't last forever. Czech Republic is a part of worldwide fight against terrorism and is also active in a fight against extremist manifestations. This situation can have consequences in a future, because Czech Republic can be a target of terrorists and disagreement with contemporary political situation can have consequences like increased activity of extremists. Therefore is good, that contemporary juristic treatment in a criminal code n. 40/2009 contains demarcation criminal offense, which terrorism and extremism afflict, delimit them like highly socially harmful conduct and offenders of these crimes punishes by severe punishments.

In this dissertation, I tried to name history, definition terrorism and extremism, mainly their demarcation in jurisdictions valid in past and also in present. How I stated, currently is jurisdictions from the point of view of criminal law enough, however terrorism and terrorists are still improving, their strategy, tactics and resources transcend national borders of these states, and it becomes a worldwide problem. Equally with development of technology and communication options, there is problem with global link of extremists. Currently, another serious

world problem is, from my point of view, enormous wave of migration and the attitude of some EU states, because their attitude allowed uncontrolled movement of migrants from risky countries, who may be the future challenge. Because of the easy way to the Europe, among these people are for sure some, who have bonds with terrorist organization or with another terrorists. These facts will have to respond legislator in the future and jurisdiction of criminal law can't be final.

8. SEZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ A LITERATURY

CHMELÍK, J. a kol. *Extremismus*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, ISBN 978-80-7380-376-6

CHMELÍK, J. a kol. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. 1. vydání. Plzeň: Linde, 2001, ISBN 80-7201-265-7

BRZYBOHATÝ, M. *Terorismus I*. 1. vydání. Praha: Police history, 1999, ISBN 80-902670-1-7

BRZYBOHATÝ, M. *Terorismus II*. 1. vydání. Praha: Police history, 1999, ISBN 80-902670-4-1

DANICS, Š. *Extremismus*. 1. vydání. Praha: Triton, 2003, ISBN 80-7254-454-3

ŠÁMAL, P. a kolektiv. *Trestní zákoník II, komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2010. ISBN 978-80-7400-178-9, str. 3051

Němec, M.: *Kriminalistická taktika pro policisty*. 1. vydání. EUROUNION s.r.o. Praha. 2004. ISBN 978-80-7317-036-3

Časopis Státní zastupitelství, ročník 13 č. 5 (2015), str. 10-14: *Pravomoci nejvyššího spolkového státního zástupce v Německu se zaměřením na vyšetřování trestných činů proti státu*.

Odbor bezpečnostní politiky MVČR: *Analýza dostupných soudních rozsudků pachatelů extremistické, rasově motivované a xenofobní násilné trestné činnosti*, cit. dne 31. 10. 2012

Nejvyšší státní zastupitelství: *Metodický materiál Extremismus*, SL 54/2006, Brno, Říjen 2009

Odbor bezpečnostní politiky MVČR: *Strategie České republiky pro boj proti terorismu* (2013)

Marek, Jiří: Diplomová práce na téma *Boj proti terorismu a jeho právní nástroje*, Fakulta právnická, ZČU, 2014

Frolková, Klára: Diplomová práce na téma *Odposlech a záznam telekomunikačního provozu*, Právnická fakulta, UK, 2015

Výroční zprávy Bezpečnostní informační služby z let 2010 a 2014

Výroční zprávy Policie ČR z let 2010-2014

Důvodová zpráva k zákonu č. 86/1950 Sb.

Důvodová zpráva k zákonu č. 140/1961 Sb.

Důvodová zpráva k zákonu č. 40/2009 Sb.

Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 24/11 ze dne 20. 12. 2011 (dostupný na <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=pl-24-11>)

Zákon č. 117/1852 ř. z., o zločinech, přečinech a přestupcích ze dne 27. 5. 1852 (dostupné z programu ASPI)

Zákon č. 86/1950 Sb., Trestní zákon (dostupný z programu ASPI)

Zákon č. 140/1961 Sb., Trestní zákon (dostupný tamtéž)

Zákon č. 300/2005Z.z., Trestný zákon (dostupný na <http://zakony.judikaty.info/predpis/zakon-300/2005>)

www.wikipedia.org

www.iuridictum.pecina.cz

www.osn.cz

www.mvcr.cz

www.nalus.usoud.cz

www.zakony.judikaty.info

Policie ČR – statistické ročenky

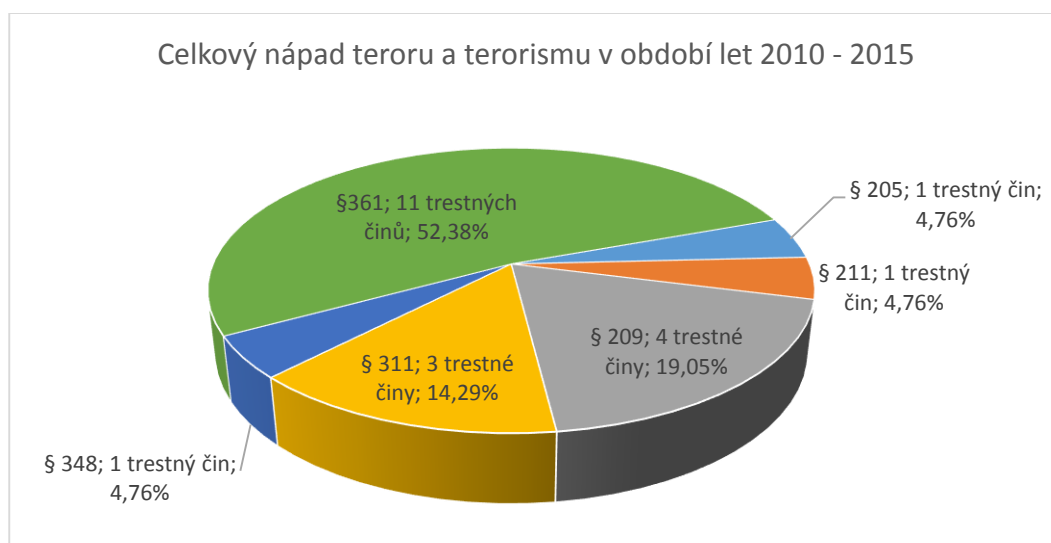
Program ASPI, verze k datu 3. 3. 2016

9. PŘÍLOHY

Příloha č. 1 – Trestné činy spojené s terorismem spáchané v letech 2010-2015

Příloha č. 2 – Celkový nápad teroru a terorismu v období let 2010-2015

Zdroj: Policie ČR

Příloha č. 3 – Nápad trestných činů spojených s terorismem za období let 2010-2015 v rámci jednotlivých krajů České republiky

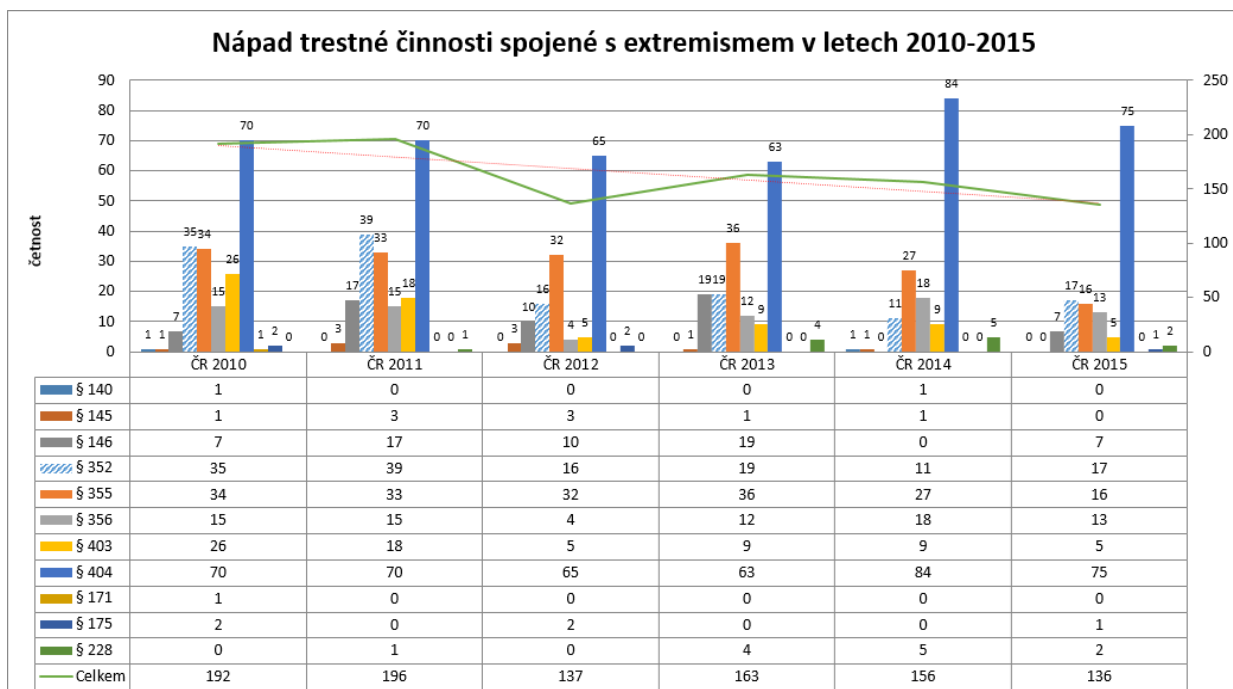
Paragraf	Rok	ČR	Hl. m. Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Ústecký	Královohradecký	Jihomoravský	Moravskoslezský	Olomoucký	Zlínský	Vysočina	Pardubický	Liberecký	Karlovarský
§ 209 odst. 1, odst. 5 písm. b)	2011	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 211 odst. 1, odst. 6 písm. b)	2011	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 348 odst. 1, odst. 3 písm. a)	2011	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 311 odst. 2	2012	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 209 odst. 1, odst. 5 písm. b)	2013	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 209 odst. 1, odst. 5 písm. b)	2014	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 361 odst. 1, odst. 2	2014	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	0	0	0
§ 205 odst. 1 písm. a), písm. b)	2015	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
§ 209 odst. 1, odst. 5 písm. b)	2015	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 311 odst. 1 písm. a), odst. 2	2015	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 311 odst. 1 písm. c), odst. 3 písm. a), písm. d)	2015	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 361 odst. 1, odst. 2	2015	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: Policie ČR

Příloha č. 4 – Trestné činy spojené s extremismem spáchané v letech 2010-2015

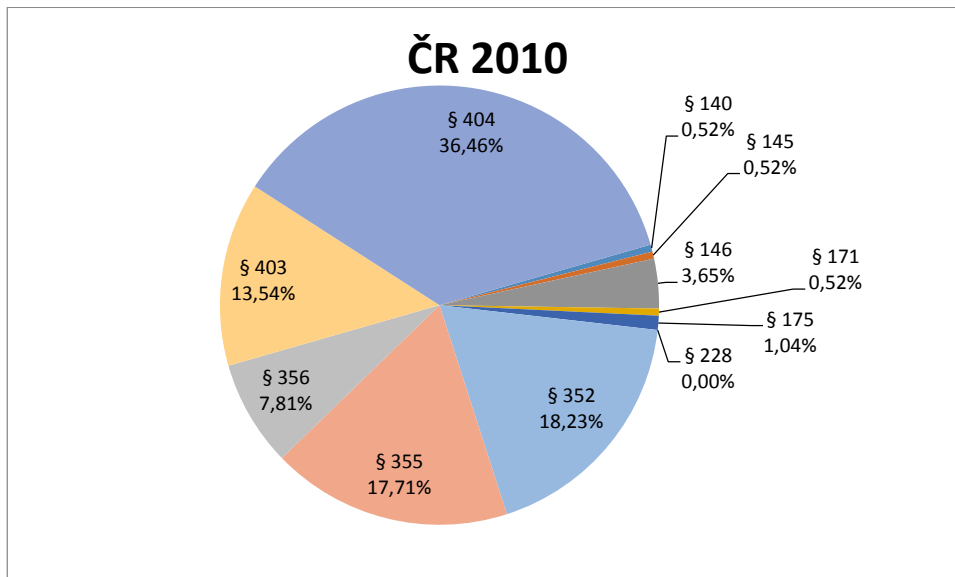
TZ	ČR 2010	ČR 2011	ČR 2012	ČR 2013	ČR 2014	ČR 2015
§ 140	1	0	0	0	1	0
§ 145	1	3	3	1	1	0
§ 146	7	17	10	19	0	7
§ 171	1	0	0	0	0	0
§ 175	2	0	2	0	0	1
§ 228	0	1	0	4	5	2
§ 352	35	39	16	19	11	17
§ 355	34	33	32	36	27	16
§ 356	15	15	4	12	18	13
§ 403	26	18	5	9	9	5
§ 404	70	70	65	63	84	75
Celkem	192	196	137	163	156	136

Příloha č. 5 – Nápad trestné činnosti spojené s extremismem v letech 2010-2015

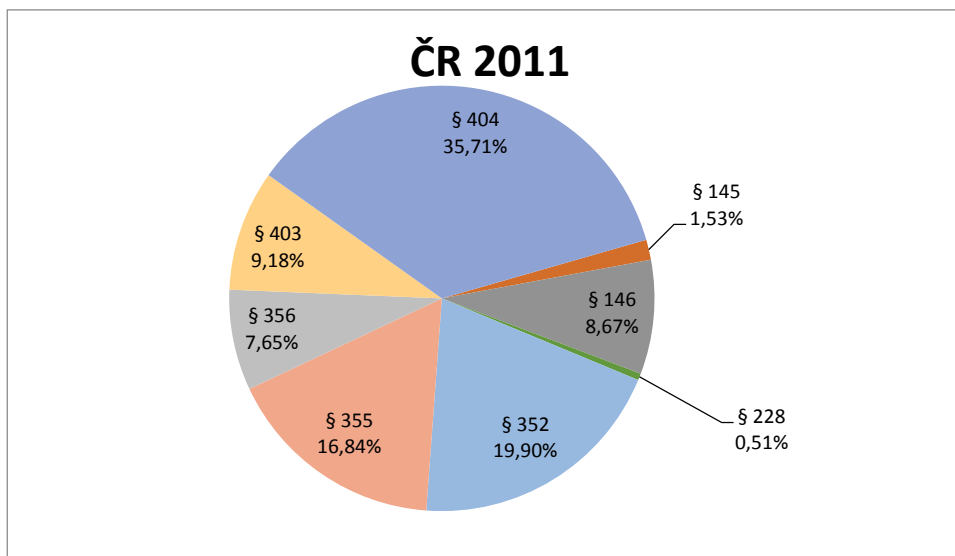

Zdroj: Policie ČR

Příloha č. 6 – Trestné činy spojené s extremismem za rok 2010

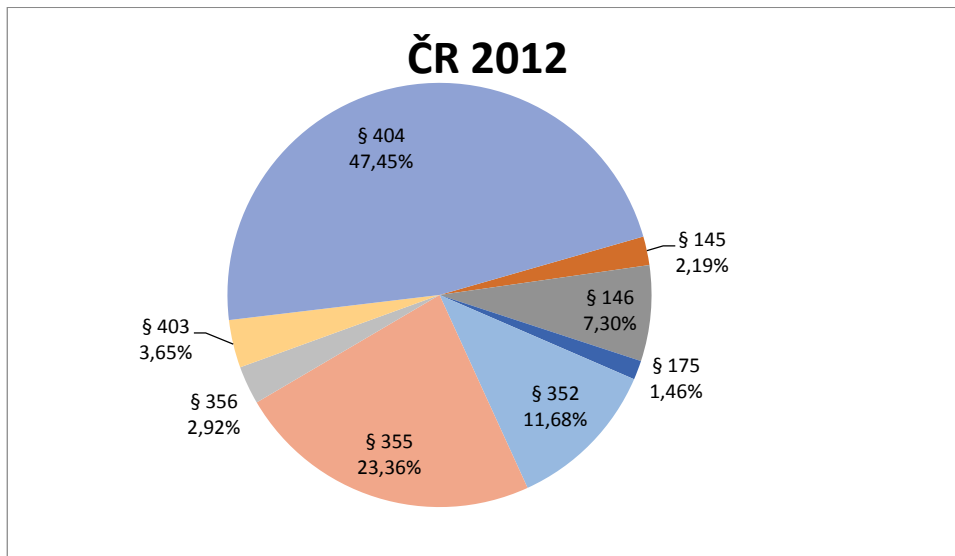

Příloha č. 7 – Trestné činy spojené s extremismem za rok 2011

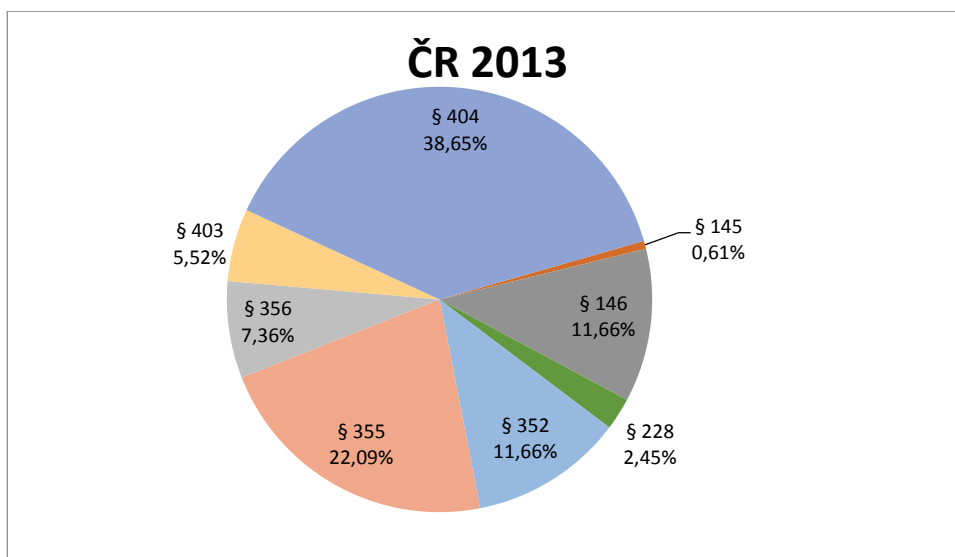

Zdroj: Policie ČR

Příloha č. 8 – Trestné činy spojené s extremismem za rok 2012

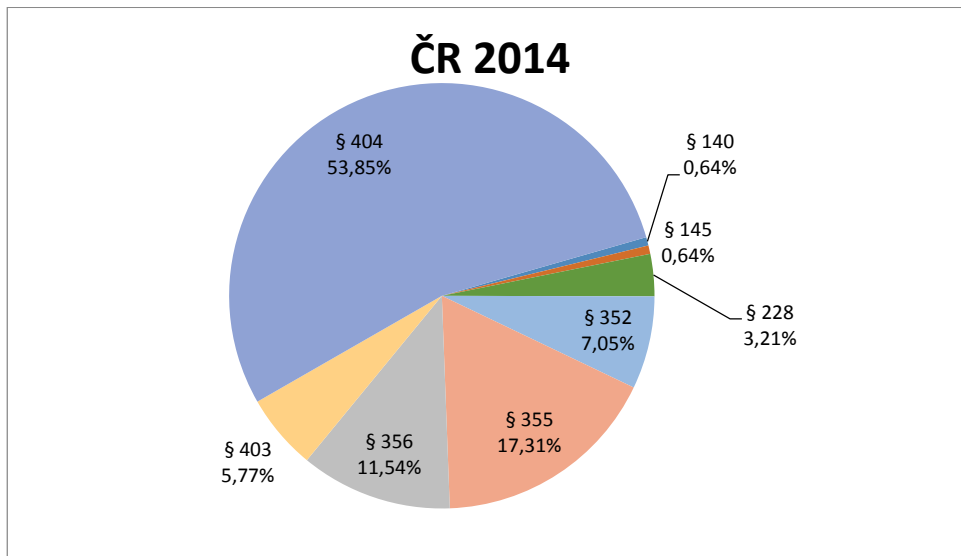

Příloha č. 9 – Trestné činy spojené s extremismem za rok 2013

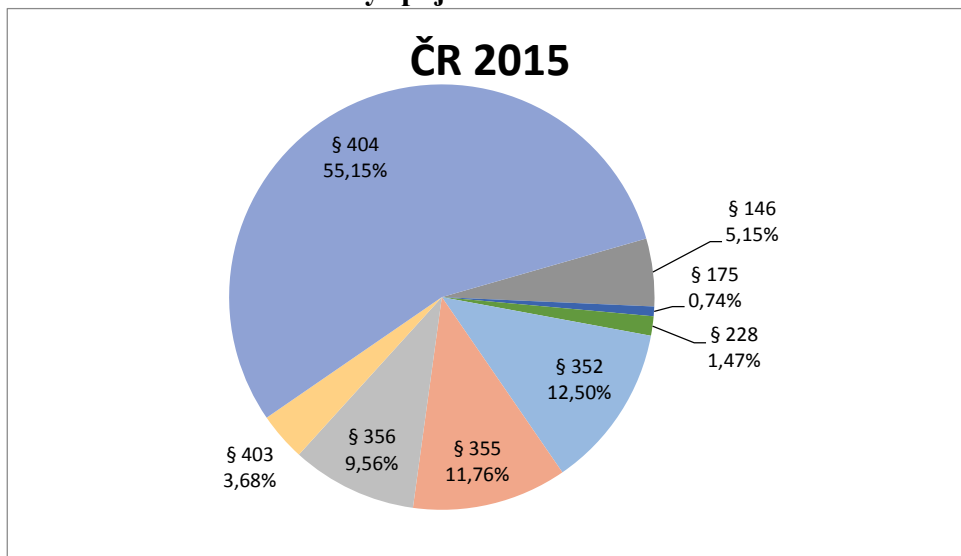

Zdroj: Policie ČR

Příloha č. 10 – Trestné činy spojené s extremismem za rok 2014

Příloha č. 11 – Trestné činy spojené s extremismem za rok 2015

Zdroj: Policie ČR

**Příloha č. 12 – Trestné činy spáchané ve spojení s extremismem za rok 2010
(rozdělení v rámci jednotlivých krajů České republiky)**

Paragraf	Rok	ČR	Hl. m. Praha	Středočeský	Jihočeský	Píseňský	Ústecký	Královohradecký	Jihomoravský	Moravskoslezský	Olomoucký	Zlínský	Vysočina	Pardubický	Liberecký	Karlovarský
§ 140 odst. 1, odst. 3 písm. g)	2010	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 145 odst. 1, odst. 2 písm. c), písm. f)	2010	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 146 odst. 1, odst. 2 písm. b), písm. e)	2010	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 146 odst. 1, odst. 2 písm. e)	2010	5	1	0	0	0	1	0	1	2	0	0	0	0	0	0
§ 146 odst. 2 písm. e)	2010	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 171 odst. 1, odst. 3 písm. b)	2010	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 175 odst. 1, odst. 2 písm. b), písm. b)	2010	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 175 odst. 1, odst. 2 písm. f)	2010	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
§ 352 odst. 1, odst. 2	2010	4	0	2	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
§ 352 odst. 2	2010	29	3	3	2	1	5	0	0	6	1	0	1	0	1	1
§ 352 odst. 2, odst. 3	2010	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 355 odst. 1 písm. a)	2010	18	0	0	1	1	2	1	1	6	0	1	0	0	1	0
§ 355 odst. 1 písm. a), písm. b)	2010	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
§ 355 odst. 1 písm. a), písm. b) a odst. 2 písm. b)	2010	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
§ 355 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. b)	2010	5	1	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0
§ 355 odst. 1 písm. b)	2010	7	0	1	0	0	1	0	0	1	1	1	0	0	1	1
§ 355 odst. 1 písm. b), odst. 2 písm. b)	2010	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
§ 356 odst. 1	2010	10	0	1	0	0	0	1	5	2	0	0	0	0	0	0
§ 356 odst. 1, odst. 2	2010	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 356 odst. 1, odst. 3 písm. a)	2010	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
§ 403 odst. 1	2010	19	2	2	0	3	1	0	1	2	1	0	0	2	1	0
§ 403 odst. 1, odst. 2 písm. a)	2010	7	2	0	1	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0
§ 404	2010	70	5	10	3	3	4	5	2	8	0	1	0	1	2	0

Zdroj: Policie ČR

**Příloha č. 13 – Trestné činy spáchané ve spojení s extremismem za rok 2011
(rozdělení v rámci jednotlivých krajů České republiky)**

Paragraf	Rok	ČR	Hl. m. Praha	Středočeský	Jihočeský	Píseňský	Ústecký	Královohradecký	Jihomoravský	Moravskoslezský	Olomoucký	Zlínský	Vysočina	Pardubický	Liberecký	Karlovarský
§ 145 odst. 1, odst. 2 písm. a), písm. f)	2011	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 145 odst. 1, odst. 2 písm. f)	2011	2	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0
§ 146 odst. 1, odst. 2 písm. e)	2011	15	3	1	1	0	1	1	2	0	3	0	0	1	0	1
§ 146 odst. 1, odst. 2 písm. e), odst. 3	2011	2	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0
§ 228 odst. 1, odst. 3 písm. b)	2011	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
§ 352 odst. 1, odst. 2	2011	3	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 352 odst. 2	2011	36	1	5	1	1	1	0	3	4	2	2	0	0	1	1
§ 355 odst. 1 písm. a)	2011	18	4	2	2	1	2	0	0	1	3	0	0	0	0	0
§ 355 odst. 1 písm. a), písm. b)	2011	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
§ 355 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. b)	2011	4	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
§ 355 odst. 1 písm. b)	2011	8	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	1	1	2
§ 355 odst. 1 písm. b), odst. 2 písm. a)	2011	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 356 odst. 1	2011	11	2	0	1	1	1	0	2	1	1	0	0	0	1	1
§ 356 odst. 1, odst. 3 písm. a)	2011	3	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 356 odst. 3 písm. a)	2011	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 403 odst. 1	2011	14	4	1	0	0	0	0	1	0	1	0	1	1	1	0
§ 403 odst. 1, odst. 2 písm. a)	2011	2	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0
§ 403 odst. 1, odst. 2 písm. a), b)	2011	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
§ 404	2011	70	1	10	4	1	9	3	2	1	1	2	2	4	1	0

Zdroj: Policie ČR

**Příloha č. 14 – Trestné činy spáchané ve spojení s extremismem za rok 2012
(rozdělení v rámci jednotlivých krajů České republiky)**

Paragraf	Rok	ČR	HI. m. Praha	Středočeský	Jihočeský	Píseňský	Ústecký	Královohradecký	Jihomoravský	Moravskoslezský	Olomoucký	Zlínský	Vysočina	Pardubický	Liberecký	Karlovarský
§ 145 odst. 1, odst. 2 písm. f)	2012	2	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0
§ 145 odst.1, odst. 2 písm. f), písm. g)	2012	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
§ 146 odst. 1, odst. 2 písm. b), písm. e)	2012	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
§ 146 odst.1, odst. 2 písm. e)	2012	8	1	0	1	0	1	0	1	3	0	0	0	0	0	0
§ 146 odst. 1, odst. 2 písm. e), odst. 3	2012	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 175 odst. 1, odst. 2 písm. f)	2012	2	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
§ 352 odst. 2	2012	15	0	3	3	0	2	0	0	3	0	1	1	0	0	0
§ 352 odst. 2, odst. 3 písm. a)	2012	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
§ 355 odst. 1 písm. a)	2012	15	0	1	1	1	1	1	3	1	1	0	0	1	0	1
§ 355 odst. 1 písm. a, písm. b)	2012	3	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
§ 355 odst. 1 písm. a), písm. b), odst. 2 písm. a)	2012	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 355 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a)	2012	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 355 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) b)	2012	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 355 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. b)	2012	3	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 355 odst. 1 písm. b)	2012	5	0	1	0	0	1	0	0	1	1	0	0	0	1	0
§ 355 odst. 1 písm. b), odst. 2 písm. a)	2012	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0
§ 355 odst. 1 písm. b), odst. 2 písm. b)	2012	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 356 odst. 1	2012	2	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 356 odst.1, odst. 3 písm. a)	2012	2	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
§ 403 odst. 1	2012	5	1	0	1	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0
§ 404	2012	65	3	6	4	0	5	2	6	1	2	2	3	1	0	0

Zdroj: Policie ČR

**Příloha č. 15 – Trestné činy spáchané ve spojení s extremismem za rok 2013
(rozdělení v rámci jednotlivých krajů České republiky)**

Paragraf	Rok	ČR	Hl. m. Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Ústecký	Královohradecký	Jihomoravský	Moravskoslezský	Olomoucký	Zlínský	Vysočina	Pardubický	Liberecký	Karlovarský
§ 145 odst. 1, odst. 2 písm. f)	2013	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 146 odst. 1, odst. 2 písm. e)	2013	13	2	0	0	1	1	1	1	3	1	0	1	0	0	0
§ 146 odst. 1, odst. 2 písm. e)	2013	4	1	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0
§ 146 odst. 2 písm. e)	2013	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 146 odst. 2 písm. e)	2013	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 228 odst. 1, odst. 2, odst. 3 písm. b)	2013	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 228 odst. 2, odst. 3 písm. b)	2013	3	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0
§ 352 odst. 1, odst. 2	2013	4	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1
§ 352 odst. 2	2013	15	2	0	1	1	1	0	0	2	1	0	0	0	0	1
§ 355 odst. 1 písm. a)	2013	17	0	1	2	1	2	0	1	2	0	0	1	1	1	0
§ 355 odst. 1 písm. a), písm. b)	2013	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
§ 355 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a)	2013	2	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0
§ 355 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. b)	2013	5	1	0	1	0	0	0	1	2	0	0	0	0	0	0
§ 355 odst. 1 písm. b)	2013	8	0	0	0	0	0	0	0	3	2	0	0	1	1	1
§ 355 odst. 1 písm. b), odst. 2 písm. a)	2013	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
§ 355 odst. 1 písm. b), odst. 2 písm. b)	2013	2	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
§ 356 odst. 1	2013	7	2	0	2	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
§ 356 odst. 1, odst. 3 písm. a)	2013	5	2	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0
§ 403 odst. 1	2013	7	2	2	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0	0
§ 403 odst. 1, odst. 2 písm. a) a písm. b)	2013	2	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
§ 404	2013	63	1	12	3	3	6	2	5	1	2	3	1	2	3	1

Zdroj: Policie ČR

**Příloha č. 16 – Trestné činy spáchané ve spojení s extremismem za rok 2014
(rozdělení v rámci jednotlivých krajů České republiky)**

Paragraf	Rok	ČR	HI. m. Praha	Středočeský	Jihočeský	Píseňský	Ústecký	Královohradecký	Jihomoravský	Moravskoslezský	Olomoucký	Zlínský	Vysočina	Pardubický	Liberecký	Karlovarský
§ 140 odst. 1, odst. 3 písm. g)	2014	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
§ 145 odst. 1, odst. 2 písm. f)	2014	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 228 odst. 1, odst. 3 písm. b)	2014	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
§ 228 odst. 2, odst. 3 písm. b)	2014	4	1	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0
§ 352 odst. 1, odst. 2	2014	3	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 352 odst. 2	2014	8	1	0	2	0	0	2	1	1	0	0	0	0	1	0
§ 355 odst. 1 písm. a)	2014	11	0	0	1	0	1	3	1	3	0	0	0	0	1	0
§ 355 odst. 1 písm. a), b)	2014	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 355 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a)	2014	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
§ 355 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. b)	2014	3	2	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
§ 355 odst. 1 písm. b)	2014	8	0	0	2	0	2	2	0	1	0	0	0	0	0	0
§ 355 odst. 1 písm. b), odst. 2 písm. a)	2014	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
§ 355 odst. 1 písm. b), odst. 2 písm. b)	2014	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
§ 355 odst. 2 písm. b)	2014	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 356 odst. 1	2014	6	1	1	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0
§ 356 odst. 1, odst. 3 písm. a)	2014	11	3	0	0	0	1	0	1	0	0	2	1	0	0	0
§ 356 odst. 3 písm. a)	2014	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 403 odst. 1	2014	6	1	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	1	0	0
§ 403 odst. 1, odst. 2 písm. a)	2014	2	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
§ 403 odst. 1, odst. 2 písm. a), b)	2014	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 404	2014	84	1	1	5	2	17	1	1	1	1	2	1	1	1	3

Zdroj: Policie ČR

**Příloha č. 17 – Trestné činy spáchané ve spojení s extremismem za rok 2015
(rozdělení v rámci jednotlivých krajů České republiky)**

Paragraf	Rok	ČR	Hl. m. Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Ústecký	Královohradecký	Jihomoravský	Moravskoslezský	Olomoucký	Zlínský	Vysočina	Pardubický	Liberecký	Karlovarský
§ 146 odst. 1, odst. 2 písm. e)	2015	5	1	1	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0
§ 146 odst. 2 písm. e)	2015	2	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
§ 175 odst. 1, odst. 2 písm. f)	2015	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 228 odst. 1, odst. 3 písm. b)	2015	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
§ 228 odst. 3 písm. b)	2015	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 352 odst. 1, odst. 2	2015	3	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
§ 352 odst. 2	2015	12	1	2	1	0	2	2	0	2	0	0	0	0	1	0
§ 352 odst. 2, odst. 3 písm. a)	2015	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
§ 352 odst. 2, odst. 3 písm. b)	2015	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 355 odst. 1 písm. a)	2015	9	1	0	1	0	3	2	0	0	1	0	1	0	0	0
§ 355 odst. 1 písm. a), b)	2015	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
§ 355 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. b)	2015	3	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0
§ 355 odst. 1 písm. b)	2015	2	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0
§ 355 odst. 1 písm. b), odst. 2 písm. a)	2015	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 356 odst. 1	2015	2	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0
§ 356 odst. 1, odst. 3 písm. a)	2015	11	2	1	1	0	1	1	1	1	0	0	1	0	0	0
§ 403 odst. 1	2015	5	0	0	0	1	0	0	1	0	2	0	0	0	0	0
§ 404	2015	75	1	15	4	2	6	1	1	3	6	3	1	0	1	1

Zdroj: Policie ČR